గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములందు ప్రకటింపబడును

సం॥ చందా రూ. ౬ | ఆగష్టు ౧౩ వ తేది ౧౯౩౬ గురువారము | అర్ధ సం॥ చందా రూ ౩

సంపుటము ౧౧ | తూపుబజారు, హైదరాబాదు - దక్కన్. | సంచిక [illegible]

హి. శ. ౧౩౫౫ — శ్రీ ధాత సం॥ శ్రావణ బ॥ ౧౧ గురువారము. — ౭ మెహరు ౧౩౪౫ ఫ.

జాగీరు ప్రజల అపరిమిత కష్టములు

జాగీరుల పునర్నిర్మాణావసరములు

మన నిజాము రాష్ట్రములోని భూభాగము [illegible] (౧) ఖాల్సా (౨) సర్ఫేఖాసు (౩) జాగీర్లు అని మూడు విభాగములు కలదైయున్నది. వీనిలో మొదటిదగు ఖాల్సా మహోన్నతులైన నిజాము ప్రభువుగారి క్రిందనుండినను, దీని పరిపాలన ప్రభుత్వసభ (బాబెహుకూమతు) ద్వారా జరుపబడుచున్నది. రెండవదగు సర్ఫేఖాసు మహోన్నతవహించిన ప్రభువుగారి ప్రత్యక్ష (Direct) పరిపాలనమున నున్నది. దీని [illegible] ప్రభుత్వసభ (బాబెహుకూమతు)తో సంబంధములేదు; దీని ఆదాయవ్యయములు [illegible] ప్రభువుగారితో సంబంధించియున్నవి. దీని పాలనము ప్రభువుగారి ఆలోచన చెప్పు [illegible] కమిటీ కలదు. దీనికి "సర్ఫేఖాసు కమిటీ" యని పేరు. ఇక మూడవవిభాగము "జాగీ[illegible]"

ఈ జాగీర్లు అనువానిలో, పాయగాలు, సంస్థానములు, ఎస్టేట్లు అనునవి అన్నియు చేరియున్నవి. ఈ జాగీరుదార్ల మొత్తము సంఖ్య [illegible] "ఖాల్సా" కాక మిగిలిన రాష్ట్రభూ[illegible] మొత్తము మన రాజ్యములో [illegible] అగుచున్నది.

ఆదాయమును బట్టి జాగీరు ఇట్లు క్రింద చూపబడినవి:-

ఆదాయము			సంఖ్య
రూ. ౧౦ నుండి	౫౦౦ వరకు		౧౪౨
" ౫౦౦	" ౧౦౦౦	"	౧౫౧
" ౧౦౦౦	" ౩౦౦౦	"	౮౦౨
" ౩౦౦౦	" ౫౦౦౦	"	౧౬౮
" ౫౦౦౦	" ౬౦౦౦	"	౪౪
" ౬౦౦౦	" ౧౦౦౦౦	"	౧౦౧
" ౧౦౦౦౦	" ౧౨౦౦౦	"	౩౪
" ౧౨౦౦౦	" ౧౫౦౦౦	"	౨౫
" ౧౫౦౦౦	" ౫౦౦౦౦	"	౪౮
" ౫౦౦౦౦	" లక్షవరకు	"	౧౫
" లక్షకు మించినవి.			౧౯

మొత్తము ౧౧౬౭

[illegible] అంతయు [illegible] తగ్గులేకుండ [illegible] కాపాడపగూడదు. ఇది ఇంచుమించు [illegible] జాగీర్దారుల [illegible] అంతేకాక [illegible] శేషమందునను [illegible] ఉదాహరణములు పనికివచ్చును [illegible] "[illegible]"

[illegible]

(౧౩౩౭)

(౧౩౪౩)

[illegible]

వేక్ఫీల్డుగారు [Mr Wakefield] సదరుల్ మహాము [illegible] జాగీరుగానున్న కాలమున వారు సిద్ధపరచిన యొక నివేదిక ప్రకారము అప్పుడు రాజ్యములో మొత్తము గ్రామముల సంఖ్య ౧౯౩౩౫. వానిలో జాగీరు గ్రామములు ౩౦౧౦ ఉన్నట్లు వ్రాయబడియున్నది. ఇప్పుడు జాగీరు గ్రామముల మొత్తము సంఖ్య తెలిసికొనుటకు తగిన ఆధారములు లేవు. కనుక పైసంఖ్యనే మనము దృష్టియందుంచుకొనవచ్చును. ఈసంఖ్య ఎంతయొకనేమి? ఒకసంగతిమాత్రము స్పష్టము. ఏజాగీరుకు సంబంధించిన గ్రామములైనను అన్నిగ్రామములు ఒకజిల్లాలోనే యున్నవని చెప్ప వీలులేదు.

జాగీర్ల విధములు

జాగీర్ల పంచవిధములు: [౧] పాయగాలు [౨] అల్తమ్‌గా జాగీర్లు [౩] మాతుజాగీర్లు [౪] తనఖాజాగీరు [౫] మరమ్మతుకొరకు ఈయబడినవి [౬] ధర్మార్థమిచ్చినవి [మదదెమాష].

వీనిలో పాయగాలు, ప్రభుత్వము వారికి సైన్యము సిద్ధముచేసియుంచుటకై ఇయ్యబడినవి. ఇవి ప్రభువుగారి రాజబంధువుల కియ్యబడి వంశపారంపర్యముగా వారికే చెందుచున్నవి. అల్తమ్‌గా అనునవి శాశ్వతమైనవియు, వివాదములేనివియు నయియున్నవి. జాగీరులలో వీనికి ప్రత్యేక గౌరవముకలదు. మాతుజాగీరు లనునవి వ్యక్తుల కుటుంబపోషణకై అనుగ్రహింపబడినవి. ఫలాని పని చేసితీరవలయునని లేదు. పూర్వము ఇవి వ్యక్తుల జీవితకాలమువరకే ఇవ్వబడియుండెను. అయినను ఇటీవల ఇవి శాశ్వతముగా చేయబడినవి. మరమ్మతుకొరకు ఈయబడిన జాగీరులనగా, మతసంబంధమైనట్టిగాని, ఇతరసంబంధమైనట్టిగాని సేవచేయవలయునను షరతుపైన యియ్యబడినట్టి జాగీరులు, అట్టిసేవ ఎంతకాలమువరకు జరుగుచుండునో అంతకాలమువరకే ఇవి భుక్తములో నుండును. ధర్మార్థము జాగీర్లనగా కేవలము పోషణకొరకు ఇయ్యబడినవి.

మేము పైనచెప్పినప్రకారము కొన్ని విడివిడి జాగీరు గ్రామములు ఒకే జిల్లాలోనుండిన నుండవచ్చునుగాని సాధారణముగ చిన్నపెద్దవి అగు ఎస్టేటుల గ్రామములు ఎన్నియో జిల్లాలలో చెదజల్లబడినట్లు చెల్లాచెదరుగా నున్నవి ఉదాహరణార్థము,—

కిష్నయ్యప్రసాదుజాగీర్దారుకు మహబూబు నగరం, పర్భణి జిల్లాలలో ౨ గ్రామములు ౯ వేల ఆదాయము జమాలలీఖాన్ జాగీర్దారు మెదకు, నిజామాబాదు జిల్లాలలో ౩ గ్రామములు ౯ వేల ఆదాయము. [illegible] జాగీర్దారు ఔరంగాబాదు, మెదకు, నల్గొండ జిల్లాలలో ౬ గ్రామాలు ౨ వేల ఆదాయము. రాజా [illegible] జాగీర్దారు మహబూబునగరము, నల్గొండ, నిజామాబాదు, నాందేడు జిల్లాలలో ౯ గ్రామములు, ౩౨ వేల ఆదాయము. మోహనలాలు జాగీర్దారు నాందేడు, ఆత్రాఫుబల్దా, మహబూబునగరము, మెదకు, బీదరు జిల్లాలలో ౧౩ గ్రామాలు ౩౨ వేల ఆదాయము.

(ఈసంగతులు కొన్ని జాగీర్దారుల గురించిన వి పెద్దసంస్థానములసంగతికూడ గమనింపదగి యున్నది)

రాజా రాయరాయాన్ ఔరంగాబాదు, బీదరు, పర్భణి, మెదకు నల్గొండ, మహబూబు నగరము: బీడు, గుల్బర్గా, ఆదిలాబాదు జిల్లాలలో ౧౨౦ గ్రామాలు. [illegible] లక్షల ఆదాయము.

ఖానాఖానా ఎస్టేటు మెదకు, వరంగలు, కరీంనగరము, బీదరు, నల్గొండ, మహబూబునగరము జిల్లాలలో ౯౨ గ్రామాలు. ౩ లక్షల ఆదాయము.

ఇట్లే ౭ లక్షల ఆదాయముగల శివరాజబహాదరు ధర్మవంతుగారి ఎస్టేటు ౨౨౨ గ్రామములు ఔరంగాబాదు, పర్భణి, నాందేడు, గుల్బర్గా, ఉస్మానాబాదు, బీదరు, ఆదిలాబాదు, కరీంనగరము, మెదకు, మహబూబునగరము, నిజామాబాదు, నల్గొండ జిల్లాలలో నున్నవి. ఇదేవిధముగ దాదాపు నాల్గువందల గ్రామములను, ౧౩ లక్షల ఆదాయమును ఒకొక్కదానిలో కలిగియున్న మూడు పాయగా ఎస్టేట్లు-ఆస్మాంజాహి, ఖుర్షీదుజాహి, వికారుల్ ఉమ్రా పాయగాలు-బీదరు, గుల్బర్గా, మహబూబునగరము ఔరంగాబాదు, ఆత్రాఫుబల్దా, నిజామాబాదు, మెదకు, ఆదిలాబాదు అను ౧౦ జిల్లాలలో దాదాపు నిజామురాష్ట్రములోని సగము జిల్లాలలో వ్యాపించియున్నవి

ఇట్టిస్థితిలో జాగీరుగ్రామముల పరిపాలన, కట్టుదిట్టములు సక్రమముగా చేయబడుట ఎట్లు సాధ్యమగును? ఈపరిస్థితులలో కష్టముల పాలగుచున్నవారు జాగీరుదారులుమాత్రమే కాదు, వారిప్రజల కష్టములుకూడ మితిమీరియున్నవి, ఇది విచారకరము!

ఉదాహరణమొకటి చూడుడు. ఖానాఖానా (నవాబ్ కమాల్ యార్జంగు బహాదరు) సంస్థానములో పరిటేలఅను గ్రామము కృష్ణాజిల్లా, నందిగామతాలూకా సరిహద్దులో కలదు. ఖమ్మంతాలూకా హద్దులను బట్టిచూచినచో వరంగలుజిల్లాలోని మధిరతాలూకాలో నిది గ్రామము. ఇకపరిటేలలోగల తగాదాలు కచ్చేరిపైన గాని, ఆదాలతు మున్సిఫీపైన గాని అపీలు చేసికొనదలచినవారు, వారిజిల్లాయగు వారసింగికి రావలసియుండును. అనగా, ఖమ్మంతాలూకాయగు మధిరను దాటి, జిల్లాయగు వరంగల్లును దాటి, రాజధానినగరమగు హైదరాబాదును దాటి గోదావరివ్యాలీ రైల్వేపైన ఒయలుదేరి, సుమారు ౫౦ మైళ్లదూరమునయున్న మిర్జాపల్లిలో దిగి అపీలు చేసికొనవలయును. ఇదియెంత వ్యయప్రయాససాధ్యమో ఆలోచించదగినది. ఇట్టిస్థితిలో ఎందరు న్యాయము పొందుట కితరదూరము నకు రానివారు రాజాలనివారు అన్యాయముపాలు కావలసినదే కదా!

కనుకనే జాగీరులయందలి ప్రజలు ఖాల్సా ప్రజలకంటె ఎన్నియోదురవస్థ లనుభవించుచున్నారు. వానిలో కొన్ని గ్రామములు దగ్గరదగ్గరగా నుండకపోవుటవలన కలుగుచున్నవి.

ఈకారణములవలన నిజామురాష్ట్రములో వ్యవసాయికుల స్థితిగతులను బాగుచేయుట-నిర్మింపబడు ఏకార్యక్రమ ప్రణాళికయైనను సరే జాగీర్లు, పాయగాలు, సంస్థానములు మొదలగు ఎస్టేటు పునర్నిర్మాణము (Reconstruction) పొందనిది ఆమలులోనికి వచ్చుట దుస్సాధ్యము. ఈ అభిప్రాయము సమర్థము అని మనము ప్రభుత్వమునకు చెప్పుచున్నాము.

ప్రభుత్వము [illegible]

[illegible]

గోలకొండ కవులసంచిక

చందాదారులకు	వెల ౧-౦-౦
ఇతరులకు	రు. ౨-౦-౦

[illegible]లు ౧౦ అణాలు

౨

శివగంగ స్వాములవారు

స్వాములవారు భోంగిరికి వేంచేసినపు డయితులు రాజగోపాలంగారి యింటివద్ద పుత్రేపు రాజరావుగారి అపాంక్తేయత విషయమై జరిగిన సంఘటన సందర్భములో యిదివరలో ప్రకటింపబడినవార్తలు గోలకొండపత్రికా పంపాదకులకు విదితము. శ్రీస్వాములవారు రాజారావుగారిని వెలకజరిగిన శవవహనవిషయమయి ప్రశ్నించినప్పుడు రాజారావుగారు ధర్మశాస్త్రములలో చెప్పబడియున్న విధముగా ప్రాయశ్చిత్త మొనర్చి నియోగులకుని సప్రమాణముగా మనవిచేసిరి. అందుకు స్వామివారు లిఖితసాక్ష్యము (రికార్డుయెవిడెన్సు) కావలెనని కోరిరి. చిత్రమేమనగా రాజారావుగారు ప్రమాణపూర్వకముగా చెప్పిన మాటలయందు నమ్మకములేదుకాని గ్రామ పౌరోహిత్యము చేయు బ్రాహ్మణ నామమాత్రధారులు మాత్రము స్వామివారికి విశ్వాసపాత్రులైరి. అయితే స్వామివారు ఈవిధముగా విచారించుచుపోయినచో గ్రామగ్రామ పౌరోహితులలోను ఇట్టి బ్రాహ్మణగురువులు విశేషముగ కనుపించగలరు. అప్పుడు ఆస్వామివారు అపాంక్తేయతను పాటించుచు పోయినచో యెక్కడను వీరికి భిక్షయేదొరకక ఉపవాసములు చేయవలసివచ్చును. శివుడెంటనుండు ఆశ్రితులకు గ్రాసము పనులేలేకపోవును. ప్రస్తుతము హిందూసంఘము యెదుర్కొనుచున్న విషమసమస్యలను పరిష్కరించుట యిటువంటి స్వాములకు శక్యమా? హైదరాబాదులో వీరికివచ్చిన ప్రశ్నసముదాయములలో యొక్కదానికిని వీరు సరియైన ప్రత్యుత్తరము నీయజాలరైరి. పైగా మాతాతలు నీతాతలు అన్నట్లు ఒకవిచిత్రమైనసమాధానము మాత్రమిచ్చి తమకుతాము సంతోషించిరి. యిది యిట్లుండగా వైశ్యసంఘమును వీరో లేక వీరిపూర్వులో యేమో అన్నారని వైశ్యులోకమంతయు వీరిని తీవ్రముగా నిరసించుచున్నారు. యివియన్నియు వీరిఅశక్తతను తెలియపరచుచున్నవి. ఆదిమాంధ్రుల ప్రశ్నకు వీరు సమాధానమెందుకీయగూడదు? దాని వీరికివచ్చిన ప్రమాదమేమి? యెవరొప్పుకొన్నను యెవరొప్పుకొనకున్నను తమకు తెలిసినంతవరకు శాస్త్రసిద్ధమైన సమాధానము వీరెందుకీయగూడదు? శ్రీ స్వాములవారు ధైర్యమువహించి వారి ఆక్షేపముహారము వచ్చినప్రశ్నలనన్నిటిని పరిష్కరింపబూనుకొనుట విహితము. ఇదియే వారి సంచారములో గల ఫలితమును సూచించగలదు. చేసినను చేయకున్నను శాస్త్రము లెట్లున్నవో, విన్నను వినకున్నను తమయొక్క నిష్పక్షపాతమైన అభిప్రాయమును చెప్పుట సమంజసముగాని మూకీభావము వహించుట ఒద్దనుచున్నవారట్లు చెప్పిన దట్లంగీకరించుట తగనిపని.

ఉద్యోగప్రయత్నములు

ప్రభుత్వమువారి లోకసూచన

ఒక విద్యార్థి ఆటవీశాఖలో ఉద్యోగమునకై ప్రయత్నించి, దానిసంపాదనకై పడిన కష్టములను చెప్పుచు మొదట మల్కీదాఖలు నామ తెచ్చుకొనుట ఒకకష్టమనియు, తర్వాత ఆరోగ్యమునుగూర్చిన సర్టిఫికేటుసంపాదన కష్టమనియు, తర్వాత విద్యావిషయమై సర్టిఫికెట్లు—ఇవన్నియు సంపాదించినతర్వాత శాఖాధికారివద్దకు పోవలసియుండుననియు, అక్కడకొందరు సెలెక్షనుకమిటీకూడ అభ్యర్థులను ముఖాముఖిగా ప్రశ్నించి గ్రహించుటో గ్రహించకుండుటో తేలురవియు, ఈవిధముగ చేయుటకంటె మొదటనే ఈమ ఖామునిగ్రహించుటజరిగి, తర్వాత తక్కిన సర్టిఫికెట్లు సంపాదించుపద్ధతి ఏర్పాటుచేయుట శ్రేష్ఠమనియు, చెప్పుచున్నాడు. ఏలననగా అప్పుడు పొందటపడవలసిన కష్టములను, దండుగలును అన్నియు తొలగునని చున్నారు. ఈసర్టిఫికెట్లలో కొన్ని ఇతరములైన ఏ ఉద్యోగములకుగాని ప్రయత్నించుటకు పనికిరావందువలనకూడ ఇప్పటిపద్ధతివలన కొంత చిక్కు కలుగుచున్నదని సూచించుచున్నారు.

ఆంధ్రమహాసభా స్థాయిసంఘము

ఆంధ్రనిధివసూళ్లు

సిరిసిల్లమహాసభా సందర్భమున నిధికొరకు వాగ్దానము చేసిన మహాశయులలోనుండి ఇంతవరకనుగ్రహించుచు వచ్చినప్రముఖుల నామములు పత్రికలో ఎప్పటికప్పుడే ప్రకటించితిమి. గిదా! నల్లగొండ జిల్లాసంఘ కార్యదర్శులగు సుప్రసిద్ధ వకీళ్లును, శ్రీయుత బోయినపల్లి వేంకట రామనరసింహారావుగారు తమ వాగ్దత్తమును ౧౦ రూపాయలు నొసంగియున్నారు. స్థాయిసంఘముపక్షమున వారికికృతజ్ఞత నివేదించుకొనుచున్నాము.

సిరిసిల్లమహాసభలో వాగ్దానము చేసిన పైకము ఇంకా వసూలు కావలసి యున్నది. ప్రముఖుల నప్పుడప్పుడు ప్రార్థించితినిగదా! అయిదవ మహాసభకూడ సమీపించెను. కాన వాగ్దానము చేసిన మహాశయులందరు తమతమనిరాశి ముల ప్రసాదించి, కృతజ్ఞతా పాత్రులు కాగలరని సవినయముగా మనవిచేయుచున్నాము.

ఇట్లు
కార్యదర్శులు { సు. ప్రతాపరెడ్డి, మ. రామచంద్రరావు

గ్రామ సమాచారములు

ఆలేరులో గ్రంథాలయ ప్రయత్నములు

ఆలేరులో గ్రంథాలయము నొకదానిని స్థాపించుటకై శ్రీయుత కొడిత్యాల నారాయణ గుప్తగారు ప్రయత్నించుచున్నట్లును, అక్కడివైశ్యులకు ద్రవ్యమును ధర్మకార్యములకు వ్యయము చేయుటకు కోరికయున్నను, సరియైన మార్గములు తెలియక వృథావ్యయము చేసే స్థితిలో నుండుటచే అదిసహించజాలక వారలను గ్రంథాలయములకు సహాయభూతులుగా చేసికొనుటకు యత్నించుచున్నట్లును, ఆలేరు పాండురంగ భజనసమాజము పేరుతో ముగ్గురు సంతకములతో మాకుచేరిన ఒక లేఖనుండి తెలియుచున్నది.

పర్గిలోనే తాలుకాస్థానము స్థిరమగుట

వికారాబాదు నగరము జిల్లాలో చేరిన పర్గియ గ్రామమునుండి తాలూకా ప్రధానస్థానము ను తీసివేయుటకు వ్యవహారము భూమ్యార్థాయ (మాల్గుజారి) శాఖలో జరుగుచుండినది గదా ఇప్పుడు పెండకు నాశేదాపు గారి యిష్టానుసారము తాలూకాస్థానము పర్గిలోనే ఉండుటకు తీర్మానింపబడినది.

కొలిపాకవాగు మరమ్మతులు

[స్వకీయ విలేఖరి]

కొలిపాక ౨౦-౧౦-౪౫
కాల్వపని

మూడు నాలుగు సంవత్సరములనుండి కొలిపాక వాగుపై నిర్మింపబడిన ఆనకట్ట తెగిపోయినందున చెరువులకు కుంటలకు నీరు రాలేదు. కాని ప్రవాహవేళకు అనుకూలముగ నున్నది ఆముద ఈ పొలములకు నీరైనది ఈసంవత్సరము పేలకుప్ప పుట్టలేదు గ్రామములో యింక నీటియిబ్బంది తొలగలేదు.

మరమ్మతులు

మా తాలుక్దారుగారును మరమ్మతులపై చాల ఎక్కువ. కొన్ని వేలు వెచ్చించి వాగుకు అడ్డముగ కట్టవేయించి కాలువతీయించుచున్నారు దీనివలన మూడునాలుగు చెరువులకు నీరురాగల ఆదాయము హెచ్చగలదు. పని రెండు నెలలనుండి జరుగుచున్నది. నిత్యము ఒకవంద నుండి పనిచేయుచున్నారు.

భాషానిలయము

భాషానిలయము నిద్రావస్థతో లగనేడు. విద్యావంతులందరు హైదరాబాదు నగరమునందును, ఇతర గ్రామములలోను, ఉన్నారు అందువలన శ్రద్ధవహించువారు లేదు ఈ దీనావస్థ యెన్నడుతొలగునో!

బాలికయందు పురుష చిహ్నములు అకస్మాత్తుగ కనబడుట

తేది ౯ ఆగస్టు ౧౯౩౬.

సుకీ తాలూకాలోని ౩౪ మైళ్ల దూరమందున్న ఝరోగ్రామమున మూడు సంవత్సరముల బాలికయందు అకస్మాత్తుగా పురుష చిహ్నములు అగుపడెను. యోనిన విదర్భవాగ్రహ ఆవసరమగు ప్రాకృతికమార్పులుగూడ ఆ బిడ్డయందు గోచరమైనవి.

సింహాపురి పీఠాధిపతులు

ఆల్లగడ్డ: ౪-౯-౧౯౩౬.——

సింహాపురి పీఠాధిపతులును, వైశ్య కులగురువులును శ్రీ శ్రీ శ్రీ గురునారాయణ ఏకాంగిస్వాములవారు కొన్నిమాసములనుండి మెదకుజిల్లాలో సంచారము చేయుచుండుట గోలకొండ పత్రికా పాఠకులకు విదితమే. జులై ౩౧ తేదిన మసలాపురం గ్రామంలో ఆర్యవైశ్యసంఘము వారును, ఆగస్టు ౨ తేదిన అల్లాదుర్గమునందు తత్పుర వైశ్యప్రముఖులును (శ్రీవారిని మంగళవాద్యములతో యెదుర్కొని పాలకీయుత్సవమొనర్చి, శ్రీపాదపూజలనొనర్చి తమ భక్తిని వెల్లడించిరి. శ్రీవారున్నూ, ఆస్థానపండితులున్నూ ప్రతిదినము వైశ్యధర్మములగురించి ఉపన్యసించుచున్నారు. శ్రీవారు యిచటినుండి శంకరంపేట విజయము చేయుచున్నారు.

జె. సుబ్బారావుగుప్త విద్యాంధి
సర్వాధికారి
మకాం-అల్లాదుర్గం

భూకంపపు విచారణ

సీలాము ౨౦౬

గతసంవత్సరము ఇదినెలలో హాలియా గ్రామమున నాగులకొండ అనువీధిలో భూమి పేలిపోయి బయలుదేరియుండినసంగతి. కౌపాకులవిషయమై పునర్విచారించుటకై నవాబు ... తేదిన ... హుమాయూన్ షాహు తహశీల్దారుగారితోసహా నాకప్రభుత్వోద్యోగి ఈగ్రామమునకువచ్చి పరీక్షించి స్థలముఫోటో తీసికొని, పేలిపోయి వెలివచ్చియుండు ఒక్క పదార్థము అధికముగా నున్నదనియు, ఈస్థలమునుండి భూకంపము కలుగునూచనలేమియు లేవనియుచెప్పిరి తర్వాత గ్రామములోని బావులనీటిని పరీక్షించిరి.

సోమేశ్వరాలయమున అన్నదానము

(స్వ వి)

భువనగిరి ౨౪-౧౦-౧౩౪౫.

భువనగిరియందు కనుమలపేట సోమేశ్వరాలయమునందు వావిలాలసీరు అభిషేకాదులకు చాలనందున లోక్యాఫ్తరం రాయిలి ... య్యగారి కొమారుడు లింగయ్యగారు స్వయముగ యాసలకొచ్చి బావిలోనింకొక రెండుగజములు తొట్టించిరి చాలినంత నీరుపడినది ఈశ్రావణ మాస ౧౨ తేదిన సాధు సేవకులగు రాపోలు రామయ్యగారు సుమారు రెండువందల మందికిపైగా అన్న సమారాధనజరిపిరి. ధర్మశాల యొక్క వసారా పెంకు శిథిలదశయందున్నందున శ్రీమాన్ రాజారామాగారు దీనిని కట్టించుటకు ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. గ్రామమందలి పెద్దలు దీనిని పూనుకొని నెరవేర్చెదరుగాక?

ఎదుర ఈసంవత్సరముదుకొ ... లేదు. దీనిచే దీపవాలికు కొ ... జరిగినటుల తెలుపవచ్చును. వర్ష ... యుటచే జన మెక్కువ వచ్చియుండ ... ఎక్కువ ప్రదర్శనములు కూడా జరుగ ...

నల్లగొండ మండలాధికారియగు నవాబు షుజాయాతుజంగు బహద్దురు, భువనగిరి రెవిన్యూ తాలూక్దారుగారు, తహశీలుదారుగారు, ప్రధానన్యాయమూర్తులు [మున్సిఫ్] గారు పురాతన నాజం అత్యాతులగు నవాబు ... జంగుబహద్దురు, పురాతన పాలశాఖాధ్యక్షులగు నవాబు సర్దారు నవాజ్ జంగు బహద్దురు. సుంకము శాఖ ఉపాధ్యక్షులు [నాయబు నాజం] లగు మౌల్వీ మీరాసుజాం ముస్తఫా గారు మరియు వరంగల్ సుంకము శాఖ మొహతెమీమ్ యగు మౌల్వీ ముస్తఫాయార్ ఖాన్ గారు దయచేసియుండిరి. ఉత్సవసమయములలో ... ఖవారు ... శ్రద్ధతో తమకర్తవ్యము నెరవేర్చిరి దీపములవెలుతురు బహుశోభాయమానముగా యుండెను. ఈ ఉత్సవములో హైద్రాబాదు వాస్తవ్యులు సుమారు నాలుగువందలమంది వచ్చియుండిరని వినికిడి. భువనగిరివాస్తవ్యులే కొన్ని దుకాణములు స్థాపించిరి. మొత్తముపై దుకాణములసంఖ్య హెచ్చుగా ఉండుటచే ఉత్సవమునకు ఒక విధమైనకళ పుట్టినది.

మహారుద్రాభిషేకము—శివలీలలు

[విలేఖరి].

సికింద్రాబాదు సమీపమున మారేడుపల్లిలో, వంబూరి నాగేంద్రరావుగారి క్రొత్తభవనములో, నిర్మలనివాసులగు అంబయ్యశాస్త్రిగారు మారేడుపల్లి భగవద్భక్తమండలివారి సహాయమున "మహారుద్రాభిషేకము"ను ప్రతిరోజు శివలీలాప్రదర్శనమును, ... గురువారము మొదలు అధికభాద్రపద శుద్ధ ... వరకు జరుపుదురు. ప్రతిదినము ... లున్నసమయములలో ఉపన్యాసములు జరుగగలవు. ఆఖరురోజు సంతర్పణ దానము జరుగగలదు. భగవద్భక్తులెల్లరు విచ్చేసి పరమేశ్వరునికృపకు పాత్రులు కాగలరు.

కుప్పలు

(జాగీరు)

కుప్పలు ... గ్రామము ... 30 ... మైళ్లదూరము ... [illegible]

నిజాంరాష్ట్రమునకు వైశ్యకుల సంస్కృత పాఠశాల

శ్రీశ్రీ కొండగిస్వాములవారికోరిక

[విలేఖరి]

ముకరంపూరు, ౨౧-౧౦-౪౫ఫ —

శ్రీ ... కొండగిస్వాములవారు మొన్నటిరోజు సాయంత్రము యీగ్రామమునకు విచ్చేసియుండిరి. గ్రామములో వైశ్యసోదరులే గాక తదితర కులసోదరులు సహితము శ్రీస్వాములవారిని పుష్పమాలాలంకృతులజేసి మృదంగవాద్యములతో నెమ్మదిగా గ్రామమంతట యూరేగించి యీగ్రామమున వైశ్యకులసోదరులైయున్న ... గారి ... గారిచే కట్టింపబడిన సత్రశాలయందు విడిదిచేయించిరి. వైశ్యసోదరులందరు యథాశక్తి పూజాభిక్షలొనర్చి శ్రీస్వామివారిని ... శిష్యసేవకులు ... ఆనందముతో సత్కరించిరి. ... వైశ్య గురుకులాశ్రమములనచూడా ... వైశ్యసోదరులేగాక యితర కులసోదరులుకూడా శ్రీస్వాములవారిని గౌరవ పురస్సరముగా పూజించిరి. శ్రీస్వాములవారు హిందూ మతమునకే ... ముఖ్యమైన ఏకముఖ్యమును, వైరాగ్య ధ్యానయోగాది ... మార్గోపన్యాసములు ... ఉద్బోధించిరి ... శ్రీవారు ... సంస్కృతపాఠశాల స్థాపించినయెడల బాగుండునని ... యున్నారు.

అతిసుందరమైన వస్త్రములు

మేము క్రొత్తగా తెప్పించిన

1 యింగ్లీషు, బెల్జియం, జపాను ... అందరికి యిష్టమైన ... ములు.

2 నాణ్యమైన ...

3 అద్దకము ...

4 ...

విద్యపై కొందుర్గు హిందువులనిరాదరణ

(స్వకీయవిలేఖరి)

మహబూబునగరు, ౨౯-౧౦-౪౫:—

కొందుర్గు మహబూబునగరు జిల్లాలోని పర్గిథాలుకాలోచేరి. షాదునగర్ స్టేషన్ నుంచి ౧౨ మైళ్లదూరము పడమట కొటసమీపమున నున్నది. ఇక్కడ హిందూపురుషులు ౭౩౩ హిందు స్త్రీలు ౯౨౩, మహమ్మదీయ పురుషులు ౪౧౨ మహమ్మదీయుల స్త్రీలు ౩౦౭ మొత్తము ౨౪౯౧ మంది జనులుగలరు.

ఈగ్రామానికి చెరువులు లేవు. రైతులు బావుల క్రింద తరిభూములు ... కట్టుచున్నారు. గ్రామములో మంచినీళ్ల బావులు లేవు. ... జొన్నలు, రాగులు ... గోధుమలు, ... పండును. కాని యిచ్చటధరలు తక్కినగ్రామాలలోకంటె అధికముగా వుండును. గ్రామములో చాలమంది బీదలు కనుపించుచున్నారు.

ఈగ్రామములో మూడు పాఠశాలలు గలవు. [౧] ప్రాథమిక బాలురపాఠశాల, [౨] ప్రాథమిక బాలికల ఆంధ్రపాఠశాల, [౩] వృద్ధ బాలికలపాఠశాలగలవు. ఇచ్చట హిందువులకు విద్యపై అభిలాషచాలతక్కువ. ఈ గ్రామములో మహమ్మదీయుల జనసంఖ్య చాలతక్కువగాని పాఠశాలలలో మహమ్మదీయుల బాలురు చాలమంది కలరు ... నాలుగేండ్లనుంచి ఇచ్చటి ఆంధ్రబాలికల పాఠశాలలో బాలికలులేకుండిరి. ఇప్పుడు శ్రీ. లక్ష్మమ్మగారు ... వచ్చినప్పటినుంచి కొద్దిగ బాలికలు పాఠశాలకు పోవుచున్నారు.

సాంఘికస్థితి

గ్రామములో కొటలు ... బ్రాహ్మణుల నివాసము యిచ్చట అధికము. గ్రామసమీపమున దక్షిణమున ... స్వామి దేవాలయమున్నది. అచ్చట ప్రతిదినము పూజ జరుగుచున్నది. సరిగ సమీపమున ... బంగళా ఉన్నది ఇచ్చటినుంచి ౧౨ మైళ్లదూరమున పర్గితాలుకా ఉన్నది. ప్రతిదినముకొత్తగా మోటరుసర్వీసు రెండుసార్లు నడుచుచున్నది గాని కిరాయి అధికముగా ... లేయుచున్నారు. ఇప్పుడుసర్కారువారు ౨౦-౧౧-౪౫ నుండి మోటారుబస్సులు నడిపించగలరని వినుచున్నాము.

...మోనియా

... చాలెంజింగు ... ఘోరమైన శ్లేష్మజ్వరము ... లో తగ్గించెదను. ఔషధము డబ్బుపుచ్చుకొని ఒడను.

దగ్గు—దమ్ము

... చికిత్స చేయబడును.

27 ... మోటరుస్టాండు దగ్గర సికింద్రాబాదు.

...తము

... లను ఆటంకపరచి ... ములకుపటుత్వము జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిపరచుటకు రసాయనము

... కొరకు

పి.బి. 287 మదరాసు

కౌలుదారులవలనవ్యవసాయదారులకష్టములు

(విలేఖరి)

యాదవరం ౧౩-౧౦-౪౫ ఫ.

ఇక్కడ రోహిణికార్తె ప్రథమచరణములో వర్షములు కురిసి కొన్ని పునాసవిత్తనములు చల్లిరి కాని వ్యవసాయ, అమ్మదగినవి ... లు లేవు. పైరులు మిక్కుటముగా నున్నవి పశువుల మేతలు పరిపోవునట్లు లేదు.

ఇక్కడిభూమి పెద్ద పెద్ద ఆసాముల ఆధీనములో నున్నది. మూడువంతులు వ్యవసాయదారులందును భూములనుకౌలుకుపొంది చేసికొనుచున్నారు. పటేదారులు, పొలములవంతు గలవారలు ... చేయుటకొరకు కొత్త ... ములు రైతులను తీసుకొనుట ... చున్నది. రైతులు స్వాతంత్ర్యహీనులైపోవుచున్నారు ... న్యాయాధిమానులును, సర్కారువారును సర్కారు ... ఒకపద్ధతి ఏర్పాటుచేసిన బాగుండునని అనుకొనుచున్నారు.

మద్యపాన నిరోధ సంఘము

[illegible] సంఘము యొక్క సాధారణ సభ నా [illegible] హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తుల [illegible] [సోమాజిగూడ [illegible]] ఇంటిలో ప్రత్యేకముగ్గా జరిగెను. సంఘాధ్యక్షులుగ నవాబు మీర్ [illegible] యార్జంగు బహద్దూర్, ఉపాధ్యక్షులుగా రాజా బహద్దురు వెంకటరామారెడ్డి ఓ. బి. ఇ. మరియు [illegible] బహద్దురు అరవముద్దు అయ్యంగారు [illegible] [illegible] కౌన్సిలు అధ్యక్షుడు [illegible] మద్యపాన నిషేధ సంఘము [illegible] బహద్దురు [illegible] యార్జంగు గారు [illegible].

[illegible]

జిల్లాలలో శాఖీపతులకు ప్రత్యేకాధి [illegible]

[illegible]

సెంజిరుల [illegible] నుండుట

[illegible]

అయిదవ ఆంధ్ర మహాసభ

మహారాజా బహద్దరుగారి అనుమతి కోరబడుట

రాబోవు అయిదవ ఆంధ్ర మహాసభ మహారాజ సర్ కిషన్ ప్రసాదు బహద్దరుగారి ఎస్టేటులోని గ్రామమగు [illegible] జరుపుటకు అనుజ్ఞ కోరుచు మహారాజా వారికి విన్నపము [illegible] తెలియుచున్నది.

విషాదము

నిజాం ప్రభుత్వ నిర్మాణశాఖ మంత్రి జంగు శ్రీయుత సోమసుందరముగారు [illegible] చేసినట్లు [illegible] తెలియుచున్నది.

మున్సఫీ భవన నిర్మాణము

[illegible] జిల్లాలోని [illegible] మున్సఫి ప్రధాన న్యాయస్థాన [మున్సఫి] భవనము నిర్మించుటకై రు. [illegible] లు వ్యయము చేయుటకు ప్రభువు గారు అనుమతి ఇచ్చినట్లు తెలియుచున్నది.

సహకారసంఘ కార్యాలయనిర్మాణము

ఔరంగాబాదు సహకారసంఘ కార్యాలయ [illegible] ప్రభుత్వము వారు [illegible] అనుమతించినట్లు తెలియుచున్నది.

ఆంధ్ర వైశ్య సమావేశము

హైదరాబాద్ నగరములోని ఆంధ్రవైశ్యుల సమావేశము [illegible] సోమవారము [౧౧ మెహర్ [illegible]] నాడు సాయంత్రము [illegible] ఘంటలవేళ [illegible] చేయబడును.

వైశ్యకులభూషణులగు హైకోర్టు న్యాయవాదులగు శ్రీయుత [illegible] వెంకటేశ్వర్ రావు గారు [illegible] నగర వైశ్యుల విద్యా [illegible] వృద్ధినిగురించి ఉపన్యాసము చేయుదురు. వైశ్య సోదర సోదరీమణులు [illegible] దయచేయ ప్రార్థన.

స్త్రీలకు ప్రత్యేకస్థలము.

ఇట్లు
విధేయులు,

౧. [illegible] (వకీల్ హైకోర్టు)
౨. [illegible] వెంకటకృష్ణారావు (వకీలు, [illegible])
3. [illegible] ([illegible] కార్యదర్శి)
౪. [illegible] ([illegible] సహాయ కార్యదర్శి)

హైద్రాబాదు ఆయుర్వేద వైద్యసంఘము కార్యనిర్వాహక సమావేశము

[౨౮-3-3౬ వ తేదీ నాడు [illegible] తీర్మానించబడి [illegible] ఆలోచించుకొని నియమావళి [illegible] తయారుచేయుటకు సంఘోపాధ్యక్షులగు డా॥ పి. బి. ఎ. ఆచార్యగారి అధ్యక్షతను [illegible] సంఘము నియమించబడినది. [illegible]

[illegible] డా॥ "కవిరాజ" [illegible] బి. ఎ. బి. [illegible] ప్రధానాచార్యులుగా నియమించబడి [illegible] విద్యాలయమే [illegible] తో చెప్పబడెను. [illegible] శ్రీయుత డా॥ జే. నరసింహమూర్తి గారు అధ్యక్షులుగను డా॥ పి. బి. ఎ. ఆచార్యగారు కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి. విద్యాలయమునకు సంబంధించిన [illegible] విషయము అన్నియు [illegible] కమిటీవారికి [illegible] వారే విచారణచేయవలెనని తీర్మానించబడినది. ఆనాటితో సభముగిసెను

ఆయుర్వేదకళాశాల

[illegible]

ఇట్లు

హైద్రాబాదు [illegible] [illegible] డా॥ ఆచార్య [illegible]

బిచ్చగాండ్ర అరెస్టు

రాజబాటలపై ప్రజలపీడించుచు బిచ్చమెత్తుచున్న బిచ్చగాండ్రను కొందరిని అరెస్టు చేసిరి. [illegible] మరియు ఇంకొకడు [illegible] వాడును అని తెలియుచున్నది

బిచ్చగాండ్ర అరెస్టు

చాదర్‌ఘాటు [illegible] బాటలపై [illegible] బిచ్చగాండ్రను [illegible] అరెస్టు చేసినట్లు తెలియుచున్నది

మోటరుచే మనుష్యుని మరణం

హైద్రాబాదు వీధులలో [illegible] మోటారు [illegible] మరణించెను.

సెంట్రలుటాకీభవన పరిశీలనము

పురపాలక సంఘాధ్యక్షులగు నవాబు [illegible] యార్జంగు బహద్దరు గారు [illegible] సమీపమునందున్న సెంట్రల్ టాకీ భవనము [illegible] పరిశీలించుటకు శ్రీయుత [illegible] పరిశీలించిరి.

ఔరంగాబాదు న్యాయాధికారి అధికారవృద్ధి

ఔరంగాబాదు జిల్లాకోర్టు ప్రధాన న్యాయాధికారిగనున్న [illegible] బి. ఎ. ఎల్. ఎల్. బి. [illegible] అధికారము [illegible] తెలియుచున్నది.

గోలకొండ పత్రిక

ధాత నామ సం॥ శ్రావణ బ॥ ౧౧

గురువారము

పౌరస్వాతంత్ర్య సంరక్షణము

ఇటీవల కరాచిలో సమావేశమైన "అఖిలభారతీయ దేశీయ రాజ్యలోక పరిషత్తు" ఆమోదించిన తీర్మానములలో ఒకతీర్మానము ప్రత్యేకముగ సంస్థానములకేగాక, ప్రత్యేకముగ భారతదేశమునకేగాక, నేడు ప్రతినాగరిక దేశమునకును చాలముఖ్యమైన పౌరస్వాతంత్ర్యరక్షణ విషయమునుగురించినదైయున్నది. ఆ తీర్మానము అఖిలభారత దేశ పౌర స్వాతంత్ర్య రక్షణసంఘమొకటి ఏర్పడుట అవసరమని ఆమోదించుచు, బ్రిటిషిండియాలోకంటె సంస్థానములలో పౌరస్వాతంత్ర్యముపై అఘాతములు ఎక్కువగా తగులుచుండును కావున ప్రతిసంస్థానములోను అక్కడి పౌరులు అఖిలభారతసంఘమునకు ఒకశాఖగా పనిచేయునట్టి పౌరస్వాతంత్ర్యరక్షణ సంఘమును ఏర్పరచుకొనవలెనని సూచించుచున్నది.

ఈ అఖిలభారత స్వాతంత్ర్య రక్షణ సంఘముయొక్క స్వరూపమును విశదముచేయుటకై మేమివవరలో దానికిసంబంధించిన నియమావళిలోని ముఖ్యవిషయముల నన్నిటిని ప్రకటించియుంటిమి. భారతదేశములో ఈవిధముగ పౌరస్వాతంత్ర్యమును పరిపాలనాధికారుల అత్యధికారముచే తగులు దెబ్బలనుండి సంరక్షించుటకై ఒకసంఘమును ఏర్పరచు ఆలోచన మొదట పండితజవహర్లాలుగారి మెదడులో పుట్టినది. వారిపుడు కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షులుగ నున్నను, ఈ పౌరస్వాతంత్ర్య రక్షణసంఘమును కాంగ్రెసు రాజకీయములతో ముడిపెట్టుట ఎంతమాత్రమును తమయుద్దేశ్యముకాదనియు, ఈసంఘము ద్వారా కాంగ్రెసురాజకీయములతో ఏకీభవించని ఇతరపక్షములుకూడ పౌరస్వాతంత్ర్య రక్షణకై పాటుపడవచ్చుననియు, స్పష్టపరచియున్నారు. ఈసంఘమునకు శ్రీమతి సరోజినిదేవిగారు అధ్యక్షతవహించుటకు అంగీకరించియుండిరి. ఇపుడు ప్రపంచమంతటిచేతను గౌరవించబడుచు సామాన్యముగా కొందరిచే రాజకీయములనబడు అనుమానములకు గురికాని కవిశేఖరులగు రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు ఈసంఘమునకు గౌరవాధ్యక్షులుగ నుండుటకు సమ్మతించుటచే సంఘముయొక్క పలుకుబడియు, గౌరవమును కొంతవరకు ఈదేశ పరిపాలనాధికారుల దృష్టిలోను, అంతికంటె విదేశములలోను హెచ్చుగలదని ఆశించవచ్చును.

ఎట్లైనను, ఒక్కవిషయముమాత్రము నమ్మవచ్చును ఈసంఘము కొందరి సామాన్యవ్యవహారముచే రాజకీయములని చెప్పబడుచుండు ఆందోళనలలో పాల్గొనవలసిన అవసర మెంతమాత్రముగాని ఉండదు. ఇది ముఖ్యముగ చేయవలసినపని, న్యాయస్థానములలో చర్యగైకొనుటకు తగిన ఆధారమేదియు లేకపోయినను ప్రజలను బెదరించుటకో లేక తమకుగల ఏదో కోరికను సాధించుకొనుటకో పరిపాలనాధికారులచే అన్యాయముగ వ్యక్తులస్వాతంత్ర్యమునకు ఇబ్బంది కలిగించబడునపుడు, అట్టి అన్యాయములు జరుగకుండ తగుప్రయత్నముచేయుటయే. ఇట్టిఅన్యాయములుజరుగునా యను విషయమున సంశయమక్కరలేదని, శ్రీపరిశోళ(భారత శాసనసభ్యులు)గారు తమ అనుభవమునుండి ఎన్నియో నిదర్శనములతో బొంబాయి క్రానికల్ పత్రికలో కొన్ని వ్యాసములలో నిరూపించియున్నారు. కొన్ని సంస్థానములలో జరుగుచున్న కఠినవిధాన చర్యలును ఇందులకు నిదర్శనములు. అధికారులు మాత్రము మానవులే కదా! మానవునికి పొరపడుట ప్రకృతికదా? కాబట్టి పొరపాటుచేతనైనను ఇట్టిదోషములు జరుగుచుండును.

ఇట్టిదోషములు, స్వల్పములైనను కొన్నిశాసనములకు లోబడి పరిపాలనజరుగు బ్రిటిషిండియాలోకంటె, ప్రభువుయొక్కమాటయే శాసనముగాచెల్లు దేశీయసంస్థానములలో ఇంకను ఎక్కువగాను ప్రజలకింకను విశేషహానికరములుగను నుండుట ఆశ్చర్యకరముకాదు. ఈ దోషతీక్షతను కొంత తగ్గించుటకై బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు అనేకసంస్థానములలో ప్రభువుల నిరంకుశత్వమునకు ఒకఅడ్డుకట్టగా సలహాసంఘాధికారుల అధికారమును పోషించుచున్నారు. కాని వివేకముగల ప్రజాప్రతినిధులతో కూడిన శాసనసభ చేయు శాసనములకును, దానిపరీక్షలకును లొంగియుండు పరిపాలనకు సమానమైనదేదియులేదు. అట్టి ప్రజాపాలనము ఉండు బ్రిటను, అమెరికావంటి రాజ్యములలోనే పౌరస్వాతంత్ర్య రక్షణసంఘములు అవసరమైనపుడు భారత సంస్థానములలో వాటిఅవసరము ఎంతకలదో ఊహించవచ్చును

అయితే ప్రస్తుతపరిస్థితులలో కరాచిలో అఖిలభారత దేశీయ రాజ్యలోకపరిషత్తు ఆమోదించిన తీర్మానము ననుసరించి సంస్థానములలోని పౌరస్వాతంత్ర్య రక్షణసంఘములు బ్రిటిషు యిండియాలోని ఒకసంఘముతో ఎట్లుకలిసి వాటిశాఖలుగా పనిచేయ వీలగును. అనునది సంశయముగనున్నది. పలువురు, తమ సంస్థానప్రజలకు వ్యక్తులకుజరుగు అన్యాయములను జరుగకుండచేయుటకై ఆప్రజలుమాత్రమే ప్రయత్నించుటను ఆసంస్థానప్రభుత్వములు సహించుటకు కొంతమట్టుకైనను అంగీకరించవచ్చునేమోగాని, బ్రిటిషిండియానుండి ఒకరు[వారెంత నమ్మదగినవారైనను] ఇందులో జోక్యము కలిగించుకొనుచున్నారని వినుటకే సంస్థాన ప్రభుత్వములు సహించలేకపోవచ్చును, అది వారిగౌరవమునకు లోపముగా కనపడునని వారిభయము కాబట్టి ప్రస్తుతము అఖిలభారత పౌరస్వాతంత్ర్య రక్షణసంఘముతో చేరుటకంటె ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా సంస్థానపౌరులే తమతమ సంఘములను వేరుగానిర్వహించుట ఎక్కువహితాభికరమని తలచెదము.

ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారము

దనవాడ

ఈగ్రామము వఖ్తల్ తాలూకలో చేరినది ఇచట గృహసంఖ్య దాదాపు ౨౦౦ యుండును. ౧ ప్రాథమికపాఠశాల, పోలీసుఠాణా, తపాలాఫీసుగలవు.

పారిశుద్ధ్యము

ఇచట గ్రామాధికారులకుగాని, ప్రజలకుగాని ఈవిషయము యెంతమాత్రము శ్రద్ధయున్నటులు కనుపించదు. ఎటుచూచినను పెంటకుప్పలచేనిండి ఈగలు దోమలబాధ మిక్కుటముగానున్నది.

పద్మశాలీలు

ఇచట పద్మశాలీలు నేతపరిశ్రమలో మంచి నిపుణులని తెలియుచున్నది. దాదాపు నూరు గృహములు వీరివిగలవు, సుమారు ౩౦ గృహములవారు ప్రస్తుతము పనులులేని కారణమున పెట్టుబడిదారుల యొద్దనుండి అప్పునకై లగ్గుచుండిరి. కాని పెట్టుబడిదారులు అప్పుయిచ్చుటకు సమ్మతించుటలేదు. మా శక్త్యానుసారము ఒకపూట అంచలికొరుంచి పోసెదము యింక దుకు సమ్మతియుండెవారండు, లేదేని ఖాండు ఆస పెట్టుబడిదారులలో నొకరు కలపిచ్చిం విధిలేక పాపము ౨౦ గృహములవారును దానికే తృప్తినొందవలసివచ్చెను.

శ్రీ ఆంజనేయపత్రికా పఠనాలయస్థాపన

౨౫-౧౦-౪౫న ఇచట యువకసోదరుల సమావేశమందు గ్రంథాలయములు, పత్రికాపఠనములవలనగలుగు లాభములను తెలుపగా పై సంవత్సరాంతమునకు పఠనాలయమును స్థాపించి నెరవేర్చుటకై ఈక్రిందివారలను సభ్యులుగా నెన్నుకొనిరి.

శ్రీయుత రాఘవేంద్రరావుగారు	[అధ్యక్షుడు]
,, వాసుదేవరావుగారు	[ఉపాధ్యక్షుడు]
,, బాలకిష్టయ్యగారు	[కార్యదర్శి]
,, కౌవలి బాలప్పగారు	[సహాయకార్యదర్శి]
,, మండి నారాయణగారు	[కోశాధ్యక్షులు]

సభ్యులు

శ్రీయుత చంద్రన్నగారు	[అగుపాల]
,, రాములుగారు	,,
,, క్రిష్టయ్యగారు	[పద్మశాలి]
,, ఝంపయ్యగారు	,,
,, గిరప్పగారు	,,
,, మానుమంకుగారు	[దర్జి]
,, వెంకట్రాముగారు	[ఒగ్గు]
,, బాలప్పగారు	[గౌడు]
,, వర్ధప్పగారు	[గడ్డం]
,, తిమ్మప్పగారు	[ఒగ్గు]

ఈగ్రామమునకు గోలకొండ, ఆంధ్రవాణి, రైయతు మొదలగుపత్రికలు వచ్చుచున్నవి. లోతాదారు, పత్రికలు వెళ్లించే బాధపడుచున్నటుల తెలిసినది

ప్రబోధము

రాజభక్తి, ఐకమత్యము, మద్యపానము, జీవకారుణ్యము, శీతజ్వరము మొదలగు విషయములనుగురించి యుక్తియుక్తీనసముదాయమునకు బోధించాయనది ౧-౧౧-౪౫న లింగిపల్లిలో మద్యపానమునుగురించి బోధించడమైనది.

ఇట్లు
ప్రచారకుడు.

శ్రీయుత విశ్వనాథ సత్యనారాయణ కవిగారికి ఆంధ్రయువకులసన్మానము

తేది ౧౪ ఆగష్టు శుక్రవారము సాయంత్రము ౬ గంటలకు రెడ్డిబోర్డింగులో మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణకవిగారికి ఆంధ్రయువకులపక్షమున సన్మానము చేయబడును. అందరు దయచేయ ప్రార్థితులు.

మున్నూరు కాపు స్థాయి సంఘ సభ

౬-౮-౧౯౩౬. గురువారమునాడు కాచీగూడెములో బొజ్జం నరసింహులుగారి భవనములో మున్నూరుకాపు మహాసభ స్థాయిసంఘ సమావేశము జరిగెను. ఈక్రింది సభ్యులు విచ్చేసిరి:—

౧, శ్రీయుత పొన్నాల రాజయ్యగారు, ౨. తుంగా సాంబయ్యగారు, ౩. బొజ్జం-నరసింహులుగారు, ౪. వారాల కుమారస్వామిగారు, ౫. మాదాసి కిష్టయ్యగారు, ౬. ఎల్లం సత్యనారాయణగారు. ౭. వ్యర వెంకన్నగారు, ౮. వ. నరసింహారావుగారు.

శ్రీయుత పొన్నాల రాజయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ఈక్రింది తీర్మానములు చేయబడెను.

తీర్మానములు

౧. ఆహ్వానసంఘము లెక్కలు చూడబడినవి. రూ ౬-౩౫ మొత్తము వసూలు రూపాయలు ౪౪౬-౧౫-౬ వ్యయము. పద్దు. ఈసభలో బాకీలుచేసిన ఫకీరయ్య రూ ౭౧-౧౫-౬ పొన్నాల రాజయ్యగారివద్ద తీసికొనబడిన అప్పు కొరకు పెట్టించవలసియున్నది. ఈ లెక్కలు రెండువారములలో ఆడిటు చేయుటకు శ్రీయుతులు నీలకంఠం నరసింహులు, పర్వతాలగార్లను కోరవలెనని తీర్మానించబడినది.

౨. వాగ్దానములబాకీ రూ ౧౧౨-౦-౦ ఒకవంద పండ్రెండురూపాయలు వసూలు వలసియున్నవి వీనిని త్వరలో వసూలుచేయుటకు ప్రయత్నించవలెనని తీర్మా సూలు కావలసిన మొత్తముల బాకీల అయినందున రికార్డు

౩ మహాసభలో విద్యానిధి వాగ్దానముల మొత్తము రూ ౧౫౦ లో వసూలు అయినవి రూ ౧౩౦ మిగిత రూ ౨౦-౨-౦ వసూలుకావలసినవి త్వరలో వసూలు చేయుటకు ఏర్పాటు చేయవలెనని తీర్మానించబడినది వసూలయిన మొత్తము ఇంకను వసూలుకానున్న మొత్తము కోశాధ్యక్షులగు తోటఅప్పయ్యగారి పేర రఘుసాధమల్లు బ్యాంకు సెకందరాబాదులో జమ కట్టించవలెనని తీర్మానించబడినది.

౪ రిపోర్టులను అచ్చు వేయించుటకు నిల్వలో సైకము లేనందున ప్రత్యేకచందాలను వసూలుచేసి ఖర్చుపెట్టవలెనని తీర్మానించబడినది ఇందుకొరకు శ్రీయుత తుంగా సాంబయ్యగారు పదిరూపాయల విరాళము దయచేసి ఇతరులకు మార్గదర్శకులైరి పొన్నాల రాజయ్యగారు రూ ౫ వాగ్దత్తమొనర్చిరి ఎల్లం సత్యనారాయణగారు రూ ౫

౫. సికింద్రాబాదులో బాలికాపాఠశాలను అకులబజారులో సాగించుటకు పొన్నాల రాజయ్యగారు చేయుచున్నకృషిని ప్రశంసించుచు ఈసభవారు వారిని అభినందించుచున్నారు

౬ శ్రీయుత బొజ్జం నరసింహులుగారు కార్యదర్శిపదవికి రాజీనామాపెట్టుచు వ్రాసిన లేఖ చదువబడినది ఈ కార్యముయొక్క భారమంతయు అనుభవజ్ఞులగు కార్యదర్శులైన నున్నందున శ్రీయుత నరసింహులుగారిని రాజీనామాను ఉపసంహరించుకొనుటకు కోరనైనది

౭ రికార్డులన్నియు కార్యదర్శి కప్పగించుటకు కోరనైనది అధ్యక్షులకు కృతజ్ఞతానంతరము బందరు తోట శివరామయ్యగారిచే నేర్పాటుచేయబడిన ఉపాహారవిందుతో సభ ముగిసెను.

ప్రొబెషనర్లుగా క్రొత్త పదవులు

దినుల ప్రకారము ఈ క్రింది ప్రొబేషనర్ల నియామకములు జరిగినవి.

నగరపౌజ్దారి న్యాయస్థానమున

మౌల్వీ హిదాయతుల్లాఖాను బి.ఏ. ఎల్ ఎల్ బి గారు మరియు మౌల్వీ యూసుఫ్ మిర్జా బి. ఏ. ఎల్ ఎల్ బి గారు.

నగరదివాని న్యాయస్థానమున

మౌల్వీ అబ్దుల్ జబ్బార్ ఖాన్ గారు మరియు మ. చిన్ గోవిందరావు బి.ఏ. ఎల్.ఎల్.బి. గారు

ప్రభుత్వోద్యోగులకు సహకార శిక్షణము

హైద్రాబాదు సహకారసంఘ భవనమునందు పనిలో ఉన్న ఉద్యోగులకు సహకార విధాన శిక్షణకొరకు ఒక తరగతి ఏర్పరచబడినట్లును ఈ తరగతిలో చేరుటకు జిల్లాలనుండి చాలమంది ఉద్యోగులు నగరము చేరినట్లును తెలిసినది. సహకార శాఖాధికారియగు మౌల్వీ సయ్యదు సజ్జాదుల్లాగారు వ్యాసరూపకముగ అభ్యర్థులకు శిక్షణ మొసగుచున్నట్లును తెలియుచున్నది.

అసత్యము

ప్రభుత్వ ప్రకటనశాఖ వారు మాకు ఈ విధముగ తెల్పుచున్నారు:—

"సైన్య శాఖామంత్రియగు నవాబు అఖిల్ జంగు బహద్దురు గారు సెలవుపై వెళ్ళినట్లును, వీరి స్థానమున ధర్మాదాయశాఖామంత్రియగు రాజా రాయరాయాన్ బహద్దురు గారు తాత్కాలికముగ పని చేయుచున్నట్లును కొన్ని స్థానిక పత్రికలవలన తెలియుచున్నది. ఇది అసత్యము. సైన్య మంత్రిగారు తమపదవిలో నెప్పుడే తమకర్తవ్యమును నెరవేర్చుచున్నారు. వీరు మంత్రివర్గ సమావేశములలో కూడ పాల్గొనుచున్నారు."

చెట్లు, ప్రాణులు ౪౦ అడుగులపైకి ఎగరగొట్టబడుట

గత ౨౯ జూలై తేదీనాడు గాజీపూర్ జిల్లాలోని పదూపూర్ గ్రామములో ఒక వింత జరిగెను. అచ్చటి ఆరు ఏడు బీదకుటుంబములు యున్నచోటనే ఆకస్మాత్తుగా భయంకర శబ్దముతో పెద్దగాలి, గడగడ వణికించు నిశ్శబ్దము వచ్చినది. పైకిచూడగా ఇండ్లపైకప్పులు, చెట్లు, కుండలు మొదలయినవస్తువులు ఆకసముపైకి లేచిపోవుచున్నట్లు తమకు కనిపించెను. ఆ గ్రామస్థులకు భయంకరమైనది. పెద్ద సుడిగాలివచ్చి యిండ్లకప్పులు, చెట్లను పెరికివచ్చి పైనుండి నేలకు తలక్రిందులుగా పడగొట్టెను. ఈ సామానులు ఇంచుమించు ౪౦ అడుగుల యెత్తునకు పైగా లేచినవి. చెట్లతోపాటు ఎద్దులు, ఆవులు, ఒక బాలిక కూడ ఎగరగొట్టబడినది, కాని; మార్గమునందు నెమ్మదిగా నేలపై పడవేయబడెను. వాంకి దెబ్బతేసులేదు. సుమారు ౧౨ బీగాల భూమియందు యీస్థితి సంభవించెను; అచ్చట వృక్షములు లేకుండా నేలమట్టమైన సామానులు, మొక్కజొన్న నిండియున్నది. చెట్లు దూరముగా అనేకములు లేప బడిన మందులలో కూర్చున్న వారికి ఏ దెబ్బ తగిలినదో మరేమియు తెలియలేదు. ఇది పూర్తిగ సత్యమైనవార్త.

నాలుగు గులాబ్ జాములకై విద్యార్థి చెరువులో మునిగి చచ్చుట

లాహోరులో కాలేజీయొక్క ఒక విద్యార్థి స్నేహితులతో పందెము వేసికొని తనతో సహపాఠి ఒక విద్యార్థిని మునిగిపోయెను ...

లక్ష్మీ ఇన్సూరెన్సు

కంపెనీ లిమిటెడ్

కీ. శే. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, లాలా లజపతిరాయ్

గారలచే స్థాపితము

Lakshmi Building, Bombay

1. మొత్తము వ్యాపారము 60000000 మించినది
2. షేర్ ఖరీదు 1700
3. భీమా నిధి 8000000

కమీషనుమీద అనుభవముగల ఏజంట్లు కావలెను.

వివరములకు యీ క్రింది వారికి వ్రాయుడు:—

ఆర్గనైజరు229 గడిఅన్నారం, హైదరాబాదు -దక్కన్.

Seretary, Lakshmi Insur nce Co. Ltd., Fort, Bombay.

ముగేసి సెలవుదాటుటను అంగీకరించెను. పరపు ప్రకారము అతడు ఇవతలి ఒడ్డునుండి అవతలి ఒడ్డును చేరకముందు మధ్యభాగంలో అతనికి వాల్లు [రవ్‌గుల్లె] గులాబ్‌జామూన్లిచ్చుటయును, అవి తినివెంటనే ఆవతలకుచేరుట నిర్ణయమయ్యెను. అట్లే అతనికి మధ్యప్రదేశము మీరాయిఇవ్వబడెను. తన్నతరువాత విద్యార్థిమునిగి అవతలి ఒడ్డున స్పృహతప్పితేలెను. ఆసుపత్రిలో మరణించెను.

దోధ్యాలరైతులు గ్రామమువదలుట

కోడంగలు తాలూకాలోచేరిన దోధ్యాల జాగీరు రైతులు జాగీరుయిబ్బందులచే విధిలేక గ్రామమువిడిచి హైద్రాబాదు వచ్చినట్లును, ప్రభుత్వమువారితో మొరపెట్టుకొనబోవుచున్నట్లును తెలియుచున్నది.

దొంగలచేబాధలు

వ్యవసాయకుల మొర

బీదరుకోడ్డునుండి హైదరాబాదు పర్యంతరముదనుక రాత్రిభాగముదాకి ఒకచౌకీకూడ లేనందువలన దొంగలబాధ అధికముగ నున్నదనియూ,మ్పగతరమండి ఇంతవరకు వానలు లేనందువల్ల చెరువులలో నీళ్లులేక వ్యవసాయపుపనులులేక, కూలిపనులు దొరకక భోజనము కట్టుచున్న వ్యవసాయకులకు దొంగలబాధతో అవసరకూడ బాధ కల్గుచున్నదనియూ ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

ఢిల్లి, బాడ్ కాస్టునకు హైదారాబాదు ఎం. ఏ. విద్యార్థి

ఢిల్లీ బ్రాడుకాస్టింగు స్టేషనులో కొన్ని ఉద్యోగ స్థానములు ఖాళీయున్నట్లు ప్రకటించబడగా ఉద్యోగముల కై మొత్తము భారతదేశమునుండి సుమారు ౧౬౦౦ దరఖాస్తులు చేరెను ఢిల్లీ బ్రాడుకాస్టింగువారు మన హైద్రాబాదు ఉస్మానియా విద్యాపీఠమునుండికూడా కొందరు అభ్యర్థులను కోరుటచే ముగ్గురు అభ్యర్థులు ఢిల్లీకి పంపబడిరి. వీరిలో ఉస్మానియా విద్యాపీఠముయొక్క ఎం. ఏ. అభ్యర్థికి రు ౧౦౦లు కల్గారు వేతనము ఇచ్చుటకు అంగీకారముచేసిరి. కాని ఆ అభ్యర్థి ఆవేతనమును నిరాకరించి, "జన్మస్థానమునకు దూరముగా వందలు సంపాదించుటకంటె జన్మస్థానములో కొద్దిమొత్తమే మేలని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెనట.

జైలునిర్మాణము

బీదరు నగరుజైలు కట్టించుటకు, బాగుచేయించుటకు రు ౬,౯౦౦ లు వ్యయపడుటకు ఆజ్ఞ అయినట్లు తెలియుచున్నది.

---

౩౦ వేలరూపాయలు సర్ఫెఖాసులో అపహరణ

సర్ఫెఖాసు సిటీశాఖ మొహతెమిం కచేరిలో కొంతధనము అపహరింపబడినట్లు తెలిసినది. సుమారు రు ౩౦ వేలు అయిఉండునని ఊహింపవచ్చును. దీనివిషయమై విచారణ చేయుచున్నారు.

బజారు ధరలు

దడువైరామన్నగారు

(హైద్రాబాదు ఉస్మాన్‌గంజ్)

ఫాతెనామన౯ శ్రావణ౨౯ బుధవారం

		పల్లా 1కి	రు. అ. పై
బన్సీ గోధుమలు		,,	౧౫-౧౬
గోధుమలు కేలాల్లు మొ॥		,,	౧౫-౧౫
బియ్యముదొడ్డువి క్రొ॥ మొ॥		,,	౧౭-౧౯
,, వానకారాలు క్రొత్తవి		,,	౧౪౪-౧౫
,, వానకారాలు పాతవి		,,	౧౬-౧౮
,, కొసిపోడిలు		,,	౧౭-౭౪
,, శ్రీరంగాలు క్రొత్త		,,	౧౫౪-౧౬
,, రామసాగరాలు క్రొత్తవి		,,	౧౮-౧౮౪
,, డిటో పా॥		,,	౧౪-౧౬
,, పిసోడీలు		,,	౨౫-౨౭
,, అమర్ సర్ కన్న బియ్యం		,,	౩౫-౪౦
,, మోతిచూరు బియ్యం		,,	౩౧-౩౭
కందులు	పెద్దవి	,,	౯-౯౮
కందిపప్పు	పెద్దవి	,	౭౪-౧౪
పచ్చపెసలు		,,	౧౦-౧౦౧
పచ్చపెసరపప్పు		,,	౧౫-౧౫
నల్లపెసలు		,	౭౪-౮
మినుములు		,,	౯-౯౬
మినప పప్పు		,	౧౫-౧౫౬
ఉలవలు		,,	౭-౭
జొన్నలు		,,	౯౪-౧౦
తెల్ల సెనగలు		,,	౧౨-౧౨
సెనగలు	క్రొత్తవి	,,	౧౦౪-౧౦౪౬
పుప్పు		,,	౧౨-౧౨
కొవ్వులు		,,	౭-౭౪
పల్లీగింజలు		,,	౬౪-౭
అలచందలు		,,	౯౪-౧౦
ఆనుములు		,,	౮౪-౯
బటానాలు		,,	౮౪-౯
తెల్లనువ్వులు		,,	౨౨-౨౩
బెల్లము		,,	౧౦-౧౦౧
ఎఱ్ఱ చక్కెర		.,	౧౫-౧౬
తెల్ల చక్కెర		..	౧౨-౧౨౪
నెయ్యి పెనగ	చిన్నవి	..	౨౦-౨౦౪
పసుపు		.	౧౦-౧౨
మిరప కాయలు		.	౧౫-౨౨
చింతపండు క్రొ॥ మొ॥		..	౧౮-౨౧
అల్లం	12 శేర్లకు మొదలు		౫-౫
సొంఠి	40 శేర్లకు		౪౦-౪౨
పుల్లిగడ్డ	పల్లా1కి		౬౧-౬౪
యుల్లిగడ్డ	12 శే॥		౩-౩౪
వేరుసెనగనూనె			౪౧-౪౪
చింతపండు పాతది	పల్లా ౧కి		౧౨-౧౩
కుసుమలు			౧౧
గడ్డినువ్వులు			౧౭-౧౭౪
తెల్లలు	పల్లా ౧కి		౭౧-౭౪
లంకలు	,,		౯౧-౯౪
లంక పప్పు	,,		౧౧-౧౧౪
లంకపిండి			౧౨-౧౨
ధనియాలు	మణు ౧౬		౧౪౬-౧౫
మెంతులు మణు॥			౨౪-౨౧
సొంపు	శే॥ ౪౦		౧౦-౯౪
ఆముదాలు		,	౧౫-౧౬
కొర్రలు తెల్లవి		,,	౯
కుసుమలు		,,	౯౪-౧౦
సోమ		,,	౧౪౬-౧౫
అవాలు		,,	౨౧-౨౪
వెండి	౧౦౦ తు॥		౫౮౪-౫౮౪
బంగారము	తులం కి		౪౧౪-౪౧౪
పవరను		,,	౨౬-౪౬

పురపాలక శాఖాధికారి నెంబరులేని సైకిళ్లు పట్టుకొనుట

పురపాలకశాఖ అమీను మిర్జా అబ్బాసలీ బేగుగారు మరియు చార్మినారుకొత్వాలు ... మరియు అమీనులగు మీర్ ముజఫర్ హుసేను గారును తమతమ తాలూకాలలో నెంబరులేని సైకిళ్లను పట్టుకొనినట్లు తెలియుచున్నది.

నిందితులము రాధాయొక్క విచిత్ర ఫలము

[illegible] కక్షయగుట

హైదరాబాదు [illegible] మున్నాబాయి [illegible] సంవత్సరముల [illegible] దగ్గిర బంధువు [illegible] గోటీన మున్నాబాయి [illegible] మున్నాబాయి ఇంటికి [illegible] రామదాసు [illegible] మున్నాబాయి తనసొత్తులను ఇంటియం [illegible] జరిగెను. మున్నాబాయి [illegible] తెలిపెను. కాని, అకస్మాత్తుగా [illegible] నుండివచ్చి రామదాసును స్మృతితప్పినట్లుగా కొట్టెను.

[illegible] పోలీసువారికి తెలిసి రామదాసు ను [illegible] మున్నాబాయిని మరి [illegible] ఈ అభియోగము న్యాయస్థానమునకు అందుటకు [illegible] అనంత రము పోలీసువారు [illegible] న్యాయస్థానము [illegible] న్యాయ స్థానమునకు [illegible] మున్నాబాయి [illegible] నేరములు [illegible] హైకోర్టు [illegible] మున్నాబాయి [illegible] వి విడుదలచేసెను. [illegible] అని చుబుక [illegible] న్యాయమూర్తి [illegible] చెప్పిరి.

—

దొంగనోట్ల అభియోగము

—

హైదరాబాదు [illegible] నగరపు [illegible] న్యాయాధికారి [illegible] దొంగనోట్ల అభియోగము విచారణకై వచ్చెను. [illegible] నేరము యొక్క వివరము ల [illegible] పోలీసు అధికారులలో [illegible] పోలీసులు [illegible]

పరిశోధకుని వాఙ్మూలము

పరిశోధకుడు ప్రమాణముచేసి ఈ క్రింది వాఙ్మూలము నిచ్చెను.

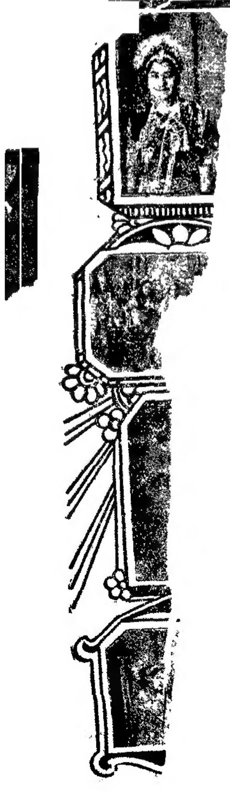
[illegible] దొంగనోట్లను [illegible] మరియు [illegible] దొంగనోట్లను [illegible] యజ్ఞనారాయణ [illegible] రూపాయల [illegible]

పేటపేటను [illegible] అప్పుడు యజ్ఞనారాయ ణ, యన్. కే. నాయుడు గారి వద్ద [illegible] రూపాయల [illegible] హైదరాబాదు [illegible]

యజ్ఞనారాయణ [illegible] సికింద్రాబాదు [illegible] రూపాయలను [illegible] సికింద్రాబాదు [illegible] రూపాయిలకు [illegible]

యిచ్చి చాలవనియు [illegible] కొజంఅలీ ప్రసాదు మఖేదారుతో కలిసి ప్రెస్సుచూచుటకు వెళ్లిరి. జ వరు మిషను పనిముటలో [illegible] అతనినిచూ [illegible] లు, కొజంఅలి బయటనే డిరి. జగన్నాథ్ మిషను [illegible] తిని తెలిపెను. కొన్నిరోజు లు యింటిలోనుండు సవు శ్రీ మఖేదారును [illegible] పోయి పదిరూపాయీలనో చూపించెను. అప్పుడుకూ లు యిమ్మని కోరిరి. "ఈ పోలీసువారికి తెలిపినటుల [illegible]పక్షమున జగన్నాథప్రసా ప్రెస్సునుండి [illegible] న్నటులను, [illegible] యుతీసుకొని, వరదరా[illegible] తో కలిసి ప్రెస్సును పెట్టి స్సను "కల్యాణ[illegible]" టబడినది" యనియు మఖేదారు నవంబరు ౧౫౩౪ రోజు ముద్ర యా ఫారములు ప్రింటు చే ప్రభుత్వమునకు విరుద్ధముగా యమనియు చెప్పి ముద్రాక్ష కొనుటకు రఘునందన్ [illegible] త్వమునుండి అనుమతి పొందినా ట్లుతప్పు యితరవివరమైన అమ్ము పిలేదు. తర్వాత నెంబరు వేసుట ను మిషను అవసరముండెను [illegible] రాయునా [illegible] అతనిని వరదరాజులను [illegible]

ను. మద్రాసులో నెంబరింగు మిషిను [illegible]నివచ్చినతర్వాత గత రమ్జాను నెల అనుజ్ఞ తీసుకొనకపూర్వమే యజ్ఞనారా మరియు హనుమంతరావుకలసి, యితరుల [illegible]ంచిభాగములసంపాదించుటకై చేపడిహే [illegible]ను తయారుచేసిరి కాని సరిగా ముద్ర లేదు. తర్వాత హార్మోవారలు గతచైత్రమా లో ఒకరోజు ఒకహో[illegible]మిగూడి నేరసు దేవకీనందన్ (జ్యోతిష్యుడు) తో మంచి [illegible] ఏర్పాటుచేసికొనిరి. ఆరోజు కషనలా దేవకీనందన్ మరియు కొజంఅలీ గారలు [illegible]నందన్ యింటిలో ఉండిరి. యజ్ఞనారా [illegible] రామసింగు, జగన్నాథ్ప్రసాదు, బుచ్చ [illegible] వరదరాజులు మరియు హనుమంతరావు రా [illegible]౦-౧౧గల కొలమునుండి ఉదయము ౧౦.౩ ౦గంటలవరకు పదిరూపాయిల నోట్లు [illegible] [illegible]దించిరి వాటితో ఒకసైపుముద్రించిన నో [illegible] తర్వాత [illegible] వైపుముద్రించిన ౧౦నోట్లనుతీసుకొని యిం కవెళ్లెను ముద్రించిననోట్లు దేవకీనందన్ ను యు కొజంఅలీ కూర్చొనియున్న వేరేయింట తీసికొని వెళ్లిరి తర్వాత ఈకార్యమును వృద్ధి తెచ్చు [illegible] ప్రాయముతో ఇతరులసహాయము [illegible] ప్రయత్నములు జరుగుచుండెను. ఇదేప్ర యత్నములో కొజంఅలీ నవాబుషముషీరుదవా [illegible]జంగు [illegible]వారువరుగారి కుమారులగు నవాబు [illegible]స్ మా[illegible]కొలదక్షిణిపెళ్లి తమ వ్యవహారములో [illegible]గసులుగాయు[illegible]కుటకు కోరుచు ప్రకృతేము ౫ వేల రూపాయిలు కావలెననిరి కాని [illegible]నవాబుగారు ఇషపషెకి ఈనవాబుగారి స్నేహి తులగు [illegible] వారిద్వారా జరిగిరిత్తు [illegible] గాంభీర్యతుులగు నవాబు [illegible] [illegible]జంగు బహద్దురుకు తెలియచేసెను. ఆక్యతులు

వారు దీనినిజము కనుగొనుటకు ఖుఫ్యాపోలీసు వారికి అజ్ఞాపించెను. దీనిపై ఖుఫ్యాపోలీసువా రు అబ్దుల్ ఖాదరును మరియు [illegible]బుగారిని నోట్లనుచేయు పరికరములచూపించుటకై కోరి పార్టీవారిని వశపరచుకొను అభిప్రాయముతో నవాబుగారు కొజంఅలీతో తాను భాగస్థుడు గా చేరతలచుచున్నానునియు ౫వేలరూపాయి లలో [illegible]౫వందలు తాను యిచ్చెదమనియు, [illegible] [illegible]వందలు వేరేఒకస్నేహితుని భాగ స్థుని [illegible] అతనిచే యిప్పించెదననియు (వే రేభాగస్థుని ఖుఫ్యాపోలీసులో ఒకరిని [illegible] చి) [illegible]చేసెను [illegible] కరముల [illegible] సవ్వ[illegible] నవాబుగా [illegible] [illegible] తీసికుదావు [illegible] [illegible]లు యిరికి [illegible] వెళెను [illegible] [illegible]లు [illegible] [illegible] మొ[illegible] కలవు [illegible] కలవనియు కలవుల [illegible] ౫వేలరూపాయిలు తీసుకొనిరి [illegible] మునయు వచ్చిపోయిరి [illegible] కొజంఅలీ, [illegible] [illegible] వరు కిషమగారులుయింటికివచ్చిరి [illegible] సులతో అన్నిఏర్పాటులు చేసుకొన [illegible] ట్లు మొదలుపరికరములు [illegible] గా తో దినమ్మకట పోలీసులను [illegible] ని రహస్యముగా [illegible] ను చెప్పి, తనఅన్న వచ్చియున్నాడని ఆతను [illegible]ఖలుకలుగదని తాను యింటగయుండిరి ఆ [illegible]సమునందే పోలీసువారు శిల్పిస్త్రీలతో యి [illegible] వెంటరాక ధూతద్దమును, మంచిరూపాయిల పదిరూపాయిలనోటును వెంటతెచ్చియుండెన. తన ఈ పార్టీలో చేరియున్నాననియు, వీరు

కూడా భాగస్థులుగా చేయుదనియు, నోట్ల తయారుచేసినతర్వాత ఖజానఅమరాలో రూపాయిలు చెల్లించ వందలకువేయురూపా లనోట్లను తీసుకొనవచ్చుననియు ప్రోత్సా పరచెను. దీనిపై షేఖుగావూదు మొదలగు [illegible] సమ్మతించిరి అంత కొజంఅలీ భాగవ ఏర్పాట్లు రేకకాగితముపై వ్రాసెను. షేఖు వూదు [illegible] సంతకము [illegible] [illegible] వచ్చి [illegible] చేయుకొనియున్న పోలీ వారికి సంజ్ఞచేసెను వెంటనే పోలీసువా [illegible] యింటిని మరియు నేరస్థులను పట్టు కొనిరి"

[illegible] మొదటి [illegible] వాజ్మూలములు [illegible] విచార[illegible] [illegible] చెప్పెను.

[illegible] దేసరు [illegible]

ఈరోజు [illegible] విచారణ [illegible] నేర వైపునుండి జమానతు [illegible] తోసహా [illegible] చేసికొనబడినవి. [illegible] గారు కొజంఅలీనుండి ౫వేల రూపా లు మరియు దేవకీనందన్ నుండి ౫వేల రూ యిలు జమానతు [ఒక సంవత్సరమునకు] తీసు కొనియు ౫వేల [illegible] నేరస్థ విడుదలచేసిరి

ఈరోజు జరిగిన విచారణ

ప్రథమమున నేరస్థుల వకీల్లు ఈరోజు [illegible] [illegible] వాజ్మూలములను తీసికొనవలదనియు, [illegible] వాజ్మూలములనే తీసికొనవలెనని [illegible] చేసుకొనిన జమానతు దరఖాస్తు [illegible] పరిశీలించి, ఉపయోగమును సే అప్పగించవలెనని కోరిరి.

నేరస్థుల వాజ్మూలములు

"మీరు పదిరూపాయిలనోట్లను త[illegible] చేసినా [illegible] యిదినోట్లను తయా [illegible]తర్వాత మంచినోట్లవలె మార్చుటకు [illegible]ంచిరా? నోట్లు తయారుచేయుట [illegible] మరియు యితరపరికరములను [illegible] మరియు నోట్లనుచేయుటకు మీలోమీ [illegible]చిరా?" యని న్యాయమూర్తులవార [illegible]. [illegible] ఈప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్త [illegible] ఏమియు ఎరుగమనిచెప్పిరి. బుచ్చ [illegible] ప్రత్యుత్తరము యిచ్చుటలో, [illegible] [illegible]" ముద్రాక్షరశాలలో [illegible]ము చేయుచున్నాననియు, [illegible] యిచ్చు [illegible]నాన్ననియు, [illegible] [illegible] చయలేదనియు, తాను [illegible] యిలనోటును చూడలేదనియు, తనను పట్టుకొనిన [illegible]నియు, మరియు తన [illegible] నుదుస్థులు లేని ఒకడు పట్టుకొనెననిర [illegible]. వరదరాజులు అనునతడు తనవ [illegible]యమొరపెను. అప్పుడు న్యాయస్థా భాషలోనే స్పష్టముగా అడుగగా [illegible] లోన "నహీ" అన్న ప్రత్యుత్తరమిచ్చె నందన్ తనకేమియు తెలియదనియ నామా చేయునపుడుమాత్రము తనకు పించిరనియు చెప్పెను.

నేరస్థుల వాజ్మూలములు [illegible] ర్వాత కొజంఅలీపైపు వకీలుఅగుమ దుల్ హాసన్ గారు జమానతుదరఖా మూర్తులసముఖమున అర్పించుచు, " కొజంఅలీకి జైలులో ఔషధసేవ జ [illegible]నియు, నేరస్థునిశరీరము చాలా [illegible] [illegible]లో నన్నదనియు, మనో[illegible] [illegible]నియు, నేరస్థుని జైలునుం చేయుకపోయినచో ప్రాణహాని [illegible] [illegible] జైలుడాక్టరు [illegible] [illegible] విపరించబడి [illegible] శాసనములలో [illegible] నేరస్థును జమానతుపై విడుదల కోరి, ఈ నేరస్థుడు తాము నిందితు [illegible] చే [illegible] [illegible] వాజ్మూలముయిన తర్వాత దేవకీనందన్ పైపునుండిపూ త కాలీచరన్ (వ[illegible]) గారు జమాన [illegible] దాఖలు, సహా [illegible] యూనప్ [illegible] (ప్రభుత్వము పై [illegible] నేరస్థ వకీళ్లకు ప్రత్యుత్తరము గ

[illegible]

న్యాయస్థానము తీర్పు

న్యాయమూర్తులు ఈదిగువ ఉదహరించినరీతి వ్రాసిరి.

"ఇద్దరు నేరస్థులు, కొజంఅలీ మరియు దేవ ... శాస్త్రులనుండి జమానతు దరఖాస్తులు ... గారి సదాఖతునామాలతో సహా దాఖలు చేయబడినవి ఇదివరకే జమానతుపై విడుదల ... డెను, కాని ఆజ్ఞ ఇవ్వబడియుండలేదు ... లు రోగపీడితులగుచున్నట్లు జైలు డాక్టరు సదాఖతువలన తేటపడుచున్నవి, ... పరిశోధకుని వాఙ్మూలముకూడా తీసి ... బడినది. నింధితులపై దొంగనోట్లను చేయు ... చేరియున్నారను నేర మారోపింపబడి ... సత్యమును ఋజువుచేయు నే సరియైన ... మివ్వలేదు, తలచుటకు సమ ... కాదు. ఒకటి మాత్రము యోచిం ... [illegible]

[illegible]

మహారేవరు 30వ తేది

[illegible]

నేరస్థుల వకీళ్ల వాదన

[illegible]

[illegible]

... సంగతిసందర్భములకు విరుద్ధముగా దాఖలు చేయుట న్యాయసమ్మతము కాదు. నేను చేసిన తీర్పులలో ఏదైనను పోలీసువారి అభిప్రాయములకు వ్యతిరిక్తముగా ఉన్నయెడల నిగ్రాని కోర్టుకు ... చేసుకొనవచ్చును.

నేరస్థుల ప్రతివాదన మొదలగునవి తిరిగి విచారణలో చేయవచ్చును. పోలీసువారి దరఖాస్తు మిసల్ నకు చేర్చవలెను. ఈవ్రాసిన తీర్పు నేరస్థులకు చదివి, వినిపించవలెను. తిరిగివిచారణకు మెహారు 9వ తేది ౧౩౪౫ ఫ. తేదలెను. ఇద్దరు తప్పతక్కిన నేరస్థులను స్వాధీనమున ఉంచేది."

8వ మెహారు ౧౩౪౫ ఫ.

ఈరోజుతిరిగి న్యాయాధికారిగారు నేరస్థులను సెషనుకు అప్పగించుచు ఈదిగువప్రకారము వ్రాసిరి —

"ప్రభుత్వపు పైరవికారులగు మౌల్వీ ... మిర్జా ... మరియు నేరస్థులు, వకీళ్లతోసహా వచ్చియున్నారు. ఈరోజు నేరస్థులపాటు అపటికె దాఖలు చేసుకొన వలసియుండెను, కాని అభియోగములోని మొత్తము సాక్షులవాఙ్మూలము తీసుకొనబడలేదనియు, [illegible]

మంచి తరుణము

(౧) పిండి విసరుటకును, వడ్లు ... టకును, ఉపయోగపడునది, ఘట్టిదైనది అయినట్టియు క్రూడుఆయిల్ ఇం... ఒకటి.

(౨) తోటలకును, వ్యవసాయమునకును, నీరుతోడుటకు ఉపయోగపడు ... పింగుసెట్లతో రెండు ఆయిల్ ఇంజ... చాలతక్కువవెలలకు అమ్మబడును. వె... నిర్ణయము ఈక్రిందివారివద్ద స్వయముగా చేసికొనవచ్చును.

ఖ్వాజా మొయినుద్దీన్, కోట్లఆలీజా, అమీర్ మంజిల్ ఎదుట, హైదరాబాదు

చనిపోయినస్త్రీ లేచికూర్చుండుట

సంభూయా పశిరిమూలకు కొంచెము దూరమునకుకల పల్లెటూరులో విచిత్రమైన సంభవించినది. ఒకపైతుభార్య శ్రీమతి వంగీయూ అనునామె చనిపోయిన అర ఘంటలకు పిమ్మట ముసుగులోనుండి అకస్మాత్తుగా లేచికూర్చున్నది. యిరుగుపొరుగువారును, స్నేహితులును శవము మీదకప్పబడిన వస్త్రమునకు సమీపముగాకూర్చుని దుఃఖించుచుండిరి ఇంతలో శవము పునర్జీవియై అకాత్తుగా లేచినది. భయముచేత చుట్టునున్నవారు నలుదిక్కులకు పారిపోయిరి. కాని తిరుపరి కొంతసేపటికి శ్రీమతి వంగీయూ ఇంకనూ చెయ్యనుకొలేదని వారికి నమ్మకముపుట్టినది.

అమ్మవారికి మేకల వాహనము

మస్యరాష్ట్రమునందు సాగరుపట్నములో పల్లరియా సమాజమునందు ఏటేట అమ్మవారి జాతర సమయమున దేవీవిగ్రహము మేకలవాహనము పైన ఊరేగించుటయు, అనంతరము మేకలను అమ్మవారికి బలియిచ్చుటయు నాచారమైనది. ఈదురాచారమును స్థానికులగు పల్లరియా సంఘములోని విద్యావంతులు ఏవగించుకొనిరి. వారు మేకలవాహనము కూడదనియు, మేకలను జంపరాదనియుచెప్పిరి. ఈవిధముగా అనగా ఆందోళన జరుగి వారంభించెను. కాని దేవీవిగ్రహము పూర్వమట్లే మేకలపైన ఊరేగింపబడెను. అచ్చటకువెళ్ళియున్న పశుబలి నిరోధక సమితి సత్యాగ్రహమొనరచ్చెను. శిక్షలస్వరూపముగా నలుగురు సత్యాగ్రహులు అరెస్టుచేయబడిరని "నవ అగస్టు [illegible] తేదీగల లోకమాన్య" పత్రికయందు ప్రకటింపబడెను.

గోలకొండగ్రంథాలయం

తురుష్క ప్రజాస్వామికము

గ్రంథకర్త భారత రాజకీయ రంగమందు ఖ్యాతిగల శ్రీయుత అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారు. ఆంధ్రులలో నవీనప్రపంచజ్ఞానమును ఆంధ్రభాషద్వారా వ్యాపింపజేయుటకై అమూల్యమగు కృషిచేయుచు పేరున్నికన్న విజ్ఞానచంద్రికామండలి (బెజవాడ)చే ఇది ప్రకటితము. మంచి దళసరికాగితములమీద ముద్రింపబడినది. మండలియొక్క చందాదారులకు పాకగయీగ్రంథము విక్రయించబడును. చందాదారులగ చేరుట మున్నగువివరములకును, చందాదారులుకానివారికి ఏర్పాటైనవెల మున్నగువాటికై "బెజవాడలో విజ్ఞానచంద్రికామండలి"కి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును.

ఈగ్రంథమందు ప్రాచీనతురుష్క సుల్తాను సామ్రాజ్యముయొక్క చరిత్రము బీజస్థితినుండి పతనమువరకును, అటనుండి ప్రజాశక్తి విజృంభణతో ప్రారంభమై ముస్తఫా కెమాల్ పాషా గారిక్రింద అనేకము ఏకజాతీయమై ప్రాచీన మౌఢ్యపంకమునుండి లేచి నవనాగరిక ప్రపంచములో గొప్ప గౌరవస్థానమువహించు మెట్లు వరకును — ఈమధ్యనుండు ప్రతిమెట్టును పరజాతిదాస్యశృంఖలాబద్ధులై స్వాతంత్ర్యమృతమునకై జాతికపతులవలె లేచియుండు ప్రజలకు నవోత్సాహము పొంగించునట్లు— వర్ణించబడినది.

తురుష్క దేశచరిత్ర ఇపుడు స్వతంత్ర ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వమునకై పోరాడుచున్న ప్రతిభారతీయునకును చదువుటకు ఉత్సాహముగనుండగలదు. అంతేగాక ప్రతిభారతీయుడును చదువ తెలిసిన చాలినది [illegible] ప్రత్యేకప్రాశస్త్యమేమన, శ్రీయుత కాళేశ్వరరావుగారు దీనిని భారతీయునికి ఉత్సాహకరముగ నుండునట్లు వ్రాసినారు. భారతదేశము బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిచేతికి వచ్చినది మొదలుకొని, బాహ్యదేశములతో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వసంబంధవిధానము అనుచరము ప్రజాశేషముగ భారతసామ్రాజ్యరక్షణమను ఇరుసుపైననే తిరుగుచున్నది. ఇటీవల అబిసీనియాలో యుద్ధము బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు పాల్గొనకుండుటయును, భారతదేశము తమచేయి జారిపోవుస్థితిలోనుండుటచే కలిగిన భయమే కారణమని అనుమానింపవచ్చును. యూరోపుఖండములోని నానాదేశములు తురుష్క రాజ్యములో పీరలాభములను పొందుటకై అనేకయత్నములను చేయుచుండినపుడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు లోక్యముకల్పించుకొని అడ్డుపడియుండినది. ఇతరదేశప్రభుత్వములు తురుష్క దేశములో ప్రవేశించబడినది. భారతదేశమునకై సన్నిహితములై భారతదేశసామ్రాజ్యమును బ్రిటిషువారికి లేకుండజేతురేమోఅను అనుమానము చేతనే తురుష్క ప్రజలు స్వతంత్రులై ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వమునుద్భవించునపుడు [illegible] మునచ్చినదేశములను భారతదేశమునకు దగ్గరపడుకుబడి గల్గియుండునట్లు చేయవచ్చునేమోయను అనుమానమే మాటిమాటికిని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తురుష్క ప్రజల స్వాతంత్ర్యమునకు అడ్డుపడునట్లు చేసినది. భారతదేశమునకును తురుష్కదేశమునకును, బిటమునుగల అంత గ్రంథములోని ప్రతిఘట్టమునందును ఈలంకమహోత్సాహకరముగ స్ఫురించునట్లు గ్రంథకర్తగారి కలమునడచినది.

ఈగ్రంథమునందలి రెండవవిశేషము, పాశ్చాత్యదేశములనడుమ వాటిలో పారిశ్రామికాభివృద్ధి మహాయంత్రనిర్మాణములను కల్పించిన నాటినుండియు ఎల్లదేశములు తమ [illegible]కై ఆధునికమహాయంత్రములలో తయారుచేయబడుసరకులను ఉత్పత్తిచేసి, ఈలోగా [illegible]సమయపరిపాటుతోనె వెల [illegible] ముడిపదార్థములు చిక్కు కపోవుటచే అయంత్రములలో వసువులు చేయుటకు కోవలసిన ముడిపదార్థములను సంపాదించుటకును, అట్లు తయారుచేసిన పారిశ్రామికములకు పరపలను [illegible] టువిదేశములలో పలుకుబడిపొందుటకై ఎన్నెన్నికుట్రలు, ఎన్నెన్నిపీచకృత్యములు, ఎన్నెన్నిద్రోహములు చేసిరో — తురుష్కదేశము ఉదాహరణముగ నిరూపింపబడినవి. ఈనీచములు ఇప్పటికిని యూరపుఖండపు ముఖ్యదేశముల అంతర్జాతీయ వ్యవహారములను ఆశ్రయించియేయున్నవి. ఈకుట్రలు ద్రోహములలోకూడ ఒకటికంటె ఎక్కువదేశములు పోటీచేసియుండకపోయినగాని లేక వివిధదేశములు సహకారపద్ధతిపై దొంగపనులు చేసియుండినచో తురుష్కదేశము ఇప్పటికైనను ప్రజాస్వామిక స్వాతంత్ర్యము పొందియుండునా అని అనిపించును. ఈవిధముగజూచిన ఈదొంగల మూకకుకృతజ్ఞతచూపకతప్పదు. ఇప్పటికిని ఒకదొంగకు ఇంకొకదొంగపోటీ తిగులుచుండుటవలననే అంతర్జాతీయవ్యవహారములు కొంతవరకైనను సమముగ నడచుచున్నవి.

ఇక ఈగ్రంథమందు గమనించదగినమూడవఅంశము యువక తురుష్కపక్షము, కెమాల్ పాషాయున్న తమమాతృదేశమును విదేశీయుల దోపిళ్లనుండియు, నిరంకుశమగు ఏకస్వామిత్వముయొక్క క్రౌర్యములనుండియు నవనాగరిక ప్రపంచమందభివృద్ధికి ప్రతిబంధకములగు ప్రాచీన మూఢాచార సంప్రదాయములనుండియు విమోచనము చేసి ఆధునికోన్నతస్థితికి ఏవిధముగ తెచ్చిరో తెలిసికొనునపుడు ఉత్సాహము పొందని భారతీయుడు ఎవడుండును?

ప్రతిఆంధ్రుడును ఈగ్రంథమును తప్పక చదివి గ్రంథకర్తగారియొక్కయు, ఇట్టిగ్రంథమును ప్రచురించిన విజ్ఞానచంద్రికా మండలియొక్కయు శ్రమలను సఫలము చేయుదురని నమ్ముచున్నాము.

గుణమాత్రభాషాజ్ఞానముగ
నిఖారతీయుని
ఏమనవలెను!
ఆతనిని భారతీయుడని
చెప్పదగునా?"

గోలకొండపత్రిక

GOLKONDA PATRIKA
HYDERABAD-DECCAN
The First Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa and the only Telugu Newspaper for H.E.H. The Nizam's Dominions.

వర్తకులకు
నిజాంరాష్ట్రపు ఏనిమిది
జిల్లాలలోని ఆంధ్రులు
లో మీ వర్తకవ్యాప్తికి
సాధనము? గోలకొండ
పత్రికలో ప్రకటనము

Vol. 11. | Thursday 13—8—1936 | No. 28

శ్రీ రమణమహర్షి శిష్యుడు రెడ్డియోగి

కావ్యకంఠులతో సంభాషణము

మహనీయులగు భగవాన్ శ్రీరమణ మహర్షిగారి "ప్రియశిష్యులును, పరమపూజ్యులును అగు శ్రీరామయోగిగారి ౪౨వ జన్మదినోత్సవము శ్రావణశు॥ ౮ ఆదివారము (౨౬-౭-౩౬) అన్నారెడ్డిపాళెం రామాశ్రమములో అతివైభవముగ జరిగినది. సుమారు ౫ వేలమంది భక్తులు చుట్టుప్రక్క గ్రామాదులనుండియు దూరప్రదేశములనుండియు సమావేశమై కార్యక్రమములో పాల్గొనిరి.

సాయంత్రం ౨ గంటలనుండి ౬ గంటలవరకు పెద్దసభ జరిగినది.

యోగిగారిని ప్రశంసించుచూ శ్రీ గిద్దలూరు నందరుడు సాయం నారాయణచరణం, శ్రీసత్యా సోదస్వామిగార్లు పద్యములు చదివిరి.

అవల నెల్లూరునుండి విచ్చేసిన బ్రహ్మశ్రీ దుర్భా సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు "బ్రహ్మజిజ్ఞాస" ను గురించి ప్రస్థానములనుండి ఆధారమునుండి ఆధారములు జూపుచు ఉపన్యసించిరి.

పిదప నెల్లూరు సంస్కృత కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ గారగు బ్రహ్మశ్రీ గాజులపల్లి హనుమచ్ఛాస్త్రిగారు "భగవద్గీత" ను గురించి ఉపన్యసించిరి-

---

ఆధ్యాత్మికవిద్య బ్రహ్మవేత్తలకు నిలయమగుటచే ప్రపంచమున గగనతలమున ప్రకాశించు నక్షత్రమువలె వెలయుచున్నది. విదేశీయుల ఆగమనముచే ఆర్యమత సంప్రదాయమున కింతాఘాతము సంఘటిల్లినను సజీవముతో నడచేయున్నది. ఆర్యమాత తపోనిధులైన యోగులను, జ్ఞానులను, తత్త్వవేత్తలను అటనట పలుచగా విత్తనములకు చాలునట్లుగ నేటికిని ఉద్భవింపజేయుచునేయున్నది. అసంఖ్యలోని వారే మన రామయోగీంద్రులు.

శ్రీరామయోగిగారు పంటరెడ్డికులమున సంపన్నకుటుంబములో జన్మించిరి. వారి జన్మము మన్మథనామ సంవత్సర శ్రావణ శుద్ధ అష్టమి 1895 జూలై) సోమవారము. వారి వ్యవహారనామము రామిరెడ్డి ఇంటిపేరు చేరెడ్డివారు. వారి జన్మస్థానము నరసింహులు కొండక్రింద మోపూరు. ఆగ్రామము నెల్లూరికి పదిమైళ్లదూరమున నున్నది. వారి చిరుతప్రాయముననే తండ్రి స్వర్గస్థులైరి. అందుచే మేనమామలింట అన్నారెడ్డిపాళెములో పెరిగిరి. కావున అన్నారెడ్డిపాళెమే వారి నివాసస్థానముగ నేర్పడెను.

వారి విద్యాభ్యాసము 1901లో జరిగినది. సామాన్యవిద్యను బడసికొని, భవిష్యత్తున పరమయోగులుగాను, వేదాంతవేత్తలుగాను, ఆత్మనిష్ఠాపరులుగాను కావలసిన మహాయోగములున్నపుడు ప్రాపంచికవిద్యాపాండిత్య ప్రతిభతో నవసరమేమి?

బాల్యము దాటినది. యౌవనవేదిక నెక్కిరి. రాజవృత్తితో కొంతకాలము అడ్డులేక విజృంభించిరి, అప్పటిలో విషయవాంఛలయందు తిరిగినవారి చిత్తవృత్తి సంస్కారములచే అనతికాలముననే జ్ఞానాభిముఖమయ్యెను. ఒకవిధముగ చిన్నతనమునుండియు రామాయణ భారతాది పౌరాణిక గ్రంథములయందును సత్కార్మాచరణమునందును మిక్కిలిమక్కువయుండెను. పెద్దలయెడ అత్యంత గౌరవమును, దైవభక్తిని విధిగా పాటించుచుండిరి. అనుదినము తిప్పుక కబీరుచరిత్ర తెలుపుటవలన అంతకుమునుపే అంకురించియున్న జ్ఞానవైరాగ్యములు పెంపొంద ఇట్లు జిజ్ఞాసజనించెను, "కబీరువలె భక్తులై పోయినను, వాల్మీకివలె దేహము పుటలుపెట్టువరకు నిర్జనప్రదేశమున ఏకాకిగ అనిర్భరాత్రము మౌని ఘోరతపస్సు చేయుభాగ్యము లభింపగలదా!" అని

అవల యొకింతకాలమునకే పూర్తిగ వైరాగ్యమవలంబించి సర్వభోగముల నుండి పరిత్యక్తులైరి. అపుడు పందొమ్మిదిసంవత్సరములవయస్సు.

అనంతరము స్వయముగా యోగసాధన ప్రారంభించి, చేయుచు సర్వదా ఆత్మవిచారచింతతో తత్త్వోపదేశము నొసగు శ్రేష్ఠతములైన గురువరేణ్యులకొఱకు అత్యంతము శ్రమించి అన్వేషింపసాగిరి. ఆయన్వేషణలో సుకృతవశాత్తు బ్రహ్మానందతీర్థ స్వాములవారు గురువులుగ లభించి తారకోపదేశము చేసిరి. కొంతకాలము అనుష్ఠానము భక్తితన్మయులై తారకమంత్రమును తైలధారవలె జపించదొడగిరి.

రాను రాను మనస్సులో అణగియున్న జ్ఞానపిపాస పురికొల్పి నైకిలాగుచున్న [illegible] వైరాగ్యము హెచ్చి స్వజనబాంధవ మిత్రులను, సకలసంపదలను తృణప్రాయముగ త్యజించి [illegible] పుక కాశికిపోయి, అటనుండి ఏ[illegible] పోయి, ఏగిరికందరములందో [illegible] మాచరింప సునిశ్చితులై బయలుదేరిరి. కరక్తి[illegible] గిన సుద్ధహృదయమును భూరివిభవములు ప్రియజనని మక్కువమీరిన వాత్సల్యమమకారములు, బంధువర్గ సంతాపసూక్తులును, మిత్రుల ప్రేమాశ్లేషములు, హరిజనుల సానుకంప దీనాలాపములు త్రిప్పకలవా?

యోగిగారుపయనించుచు దారిలో బాపట్లయందు గురువుగారిని దర్శించి తనసంకల్పమును ఎఱిగించగానే "మాతల్లిగారి అనుజ్ఞ పొందివచ్చితివా?" యని యడిగిరి. లేదని యథార్థమునుడువగా వారు:-తిరిగి ఊరికిపోయి తోటలో ఆశ్రమము కట్టుకొని అక్కడనే యోగాభ్యాసము చేయవలసినదనియు, నేను అపుడపుడు వచ్చుచుందుననియు చెప్పి యింటికి పంపివేసిరి. గురువుగారి అజ్ఞననుసరించి వారికిసమీపమున ఒకచిన్న ఆశ్రమము నిర్మించుకొని అందు ఏకాంతముగ దీక్షాబద్ధులై కఠినతమ నియమములతో యోగసాధనవిశితముగ నొనర్చిరి. యోగమునకు వలయు సాత్వికాహారనిష్ఠులై ఇంద్రియముల నిగ్రహించి కడుతీవ్రముగ ప్రాణాయామము నభ్యసింపసాగిరి. నిద్రాహారములను కుప్పబుచ్చి సర్వదాధ్యానచేతస్కులై ఆత్మసాక్షాత్కారము పొందగలుగుటచే నాలుగైదుగంటలకాలము అఖండసమాధిలోనుండువారు. సతతము యోగనిష్ఠులగుటవలన త్రిపుటి అణగిపోయి ఏకమును, నిత్యమును అయిన స్వస్వరూపము మాత్రమే ప్రకాశింపచూచువాడును చూడబడునదియును రెండుగలేక యొక్కటే స్ఫురింపగా సంశయముదయించెను. అప్పటికి గురువుగారు పరమపదించియుండుటవలన ఎందరినో అనుభవజ్ఞులైన పెద్దలను అడిగి కనుగొనిరికాని, వారు చెప్పిన సమాధానములు తృప్తికరములుగ లేకపోయెను.

[illegible] రమణమహర్షిగారిదగ్గరకు అరుణా[illegible] ప్రథమసందర్శనమునకే మహర్షిగారి పరిపూర్ణానుగ్రహమును సంపాదించుకొని, సంవత్సరమునకు ఒకటిరెండుసార్లు వారిసందర్శనమునకుపోయి, కొన్నిదినములుండి వచ్చుచుండిరి. స్వామిగారి సందర్శనసాన్నిధ్యభాగ్యముచే యోగిగారు అలవరచుకున్న అనుభవసుసారము? ఆసమయమున శ్రీకావ్యకంఠగణపతిశాస్త్రిగారిని "సమాధిలో చూచువాడు, చూడబడునది ఒక్కటియేనా లేక వేరా?" యని యడిగిరి. "ద్రష్టృదృశ్యములు వేరేనా" అనివారు సెలవిచ్చిరి అందువలన రామయోగిగారికి సందేహనివర్తి గాక మహర్షిగారివంక చూచిరి. అపుడు మహర్షిగారు అందుకొని "లేదు, సమాధియందు రెండును ఒకటేను," అని సమాధానమిచ్చిరి ఆయమూల్యసమాధానముచే పరితృప్తహృదయులై ఆనందమును బడసిరి. నాటినుండి రామయోగిగారు శ్రీరమణ మహర్షిగారిని తమగురువులుగ భావించుకొనిరి.

అవల రామయోగిగారు యొక్కవకాలము తిరువణ్ణామలైలోనే (మాత) మామర్దగుహలో [వెంకటమహర్షిగారున్నది] తపస్సు చేసికొనుచు, అపుడపుడుమాత్రము వచ్చి మహర్షిగారిని చూచి పోవుచుండిరికాని, దినమునకేకొన్నిగంటలలో తప్ప తక్కినకాలమంతయు దీర్ఘముగ సమాధిలోనే యుండసాగిరి, వీరనిన స్వామిగారికి ఎంతప్రేమవాత్సల్యముతో వచింపజాలము. వీరికొఱకు భగవానులు "ఉన్నది నలుబది" "ఉపదేశసారము" తెలుగున వ్రాసియొసగి, ఇకమీదట లక్ష్యమవసరము లేదనియు, విచారణచాలుననియు సెలవిచ్చినందున వారి అజ్ఞానసారము ఆచరింపుచు. తొమ్మిదిసంవత్సరములనుండి మౌనియై అనవరతము నిర్వికల్పసమాధిలో ఆత్మానుసంధానము చేయుచు జీవన్ముక్తిముసుపొంది స్వస్థులై లోకసంగ్రహార్థము వర్తించుచున్నారు. వారి యీ మహోన్నత[illegible] ఉత్కృష్టస్థితి కిన్నాప్రయత్నమే యొక్క ప్రాధాన్యము. సుకృతజన్ములకు దైవము ప్రత సహకారి కాగలదు.'

వారిపుడు కొంతకాలము రమణాశ్రమములోను కొంతకాలము అన్నారెడ్డిపాళెములోను తమ ఆశ్రమమునందును గడుపుచున్నారు. [illegible]క్కడకు వెళ్లినపుడుండుటకు ఆశ్రమము పదోటలో నొకచిన్న నిలయము, నిర్మించినారిరి.

శ్రీరామయోగిగారు శారీరకముగ యోగాలముచే కంపలుతిరిగిన వ్యక్తికాదు [illegible] పలుచనిదేహము- ఉజ్జ్వలతమమయిన నేత్రకాంతిని, మహత్తరశక్తిని భావింపజేయుదురు వారి పవిత్ర తపోబలసిత నేత్రములందలి అపూర్వనిర్మల దివ్యతేజస్సు ముదితామదయుల చేయుచుండును. అది అపూర్వవైద్యమేగాని వ్రాయుటకు సాధ్యముగాదు.

రామయోగిగారు ఎంతయోగజ్ఞాన పారీణులో, ఎంత సాధుపుంగవులో, ఎంత కరుణార్ద్రహృదయులో అంతటి దార్శకులు [illegible] రమణాశ్రమము వారుకానియుండక [illegible] తీర్థము బాగుగా చేయించుటకును, ఆశ్రమమందలి మహర్షిగారున్న మందిరమును కట్టించుటకును, నానాలుమున్న గుహవద్ద [illegible] చుటకును వేక్కువ ధనసహాయము నొనర్చియున్నారు.

Printed and Published by [illegible]krishna Reddv at the Golkonda Power Press Hyderabad. Editor K. Balakrishna Reddy.